

Statens landbruksforvaltning
Norwegian Agricultural Authority

** Fra jord til bord **

Årsrapport 2005

Forord

Årsrapport for 2005 er først og fremst Statens landbruksforvaltning (SLF) sin redegjørelse av organisasjonens virksomhet og rapportering til overordnet departement, Landbruks- og matdepartementet (LMD). Redegjørelsen bygger på de krav som følger av departementets styringsdokumenter for SLF.

For rapporteringsåret 2005 har SLF utarbeidet en rapport som i større grad enn tidligere også kan være interessant for en bredere målgruppe. Disse målgruppene er regional og lokal landbruksforvaltning, landbruksbasert næringsliv samt annen relevant offentlig forvaltning og samarbeidspartnere. Årsrapporten skal gi et bilde av aktiviteten i SLF i 2005 og samtidig vise bredden og mangfoldet i SLFs oppgaver nå og framover.

For mer informasjon om Statens landbruksforvaltning vises til organisasjonens nettsider, www.slf.dep.no. Her er mer utdypende informasjon om ordningene og de landbrukspolitiske virkemidler som SLF forvalter. Internett er den viktigste eksterne informasjonskanal ut til brukere og samarbeidspartnere, og det legges stor vekt på at informasjonen som gis er riktig, lett tilgjengelig og tilpasset ulike brukergruppers behov.

Oslo, 10. mars 2006

Innhold

2	<i>Administrerende direktør har ordet</i>
4	<i>Dette er Statens landbruksforvaltning (SLF)</i>
6	<i>Årskavalkade 2005</i>
8	<i>Regnskap 2005</i>
<hr/>	
10	<i>SLFs satsing på e-forvaltning</i>
<hr/>	
12	<i>Ressurs og areal</i>
16	<i>Landbruksproduksjon</i>
19	<i>Omsetning og markedstiltak</i>
24	<i>Handel og industri</i>
28	<i>Administrasjon</i>
<hr/>	
31	<i>Kontrollvirksomheten 2005</i>
33	<i>Klage- og dispensasjonssaker</i>

For mer utfyllende informasjon: www.slf.dep.no

Administrerende direktør har ordet

I 2005 var det fem år siden Statens landbruksforvaltning (SLF) ble opprettet. Det har vært fem år preget av endringer og utvikling. Det har vært ulike regjeringer, endringer i internasjonale rammevilkår og betydelige endringer i markedene for landbruksvarer. Utviklingen innenfor selve landbruksproduksjonen og nye satsinger innen areal og ressurspolitikken har ført til strategisk og faglig utvikling av forvaltningen.

SLF er en nasjonal fagmyndighet som bidrar med faglige råd, beregninger og analyser. Hovedoppdragsgiver er Landbruks- og matdepartementet og oppdragene har ofte sitt utspring i forslag som fremkommer under det årlige jordbruksoppgjøret.

Rammevilkårene for norsk landbruk og næringsmiddelindustri avgjøres i økende grad internasjonalt. Internasjonalt arbeid har også fått større betydning for SLF i årene som har gått. EU er Norges viktigste handelspartner. Dette gjelder også på landbruksområdet, hvor 68 prosent av importverdien kommer fra EU. Forvaltningen knyttet til deler av EØS-avtalen har vært sentral for SLF over flere år, dette gjelder særlig avtalens protokoll 3 og artikkel 19. I det siste året har imidlertid arbeidet med landbruksforhandlingene i Verdens handelsorganisasjon (WTO) satt mest preg på forvaltningens internasjonale arbeid.

Når det gjelder landbruksvaremarkedene, dekkes nasjonal etterspørsel i hovedsak av innenlandsk produksjon. Utviklingen viser at det er økende omsetning i dette markedet. Norske produksjons- og foredlingsvirksomheter har tatt del i denne veksten. Importen av landbruksvarer øker imidlertid hvert år. I 2005 var importen i overkant av tre millioner tonn, og verdien av importen økte både for basisvarer og bearbejdede varer. Om man skal peke på enkeltvarer, kan ost, som har en økning på 20 prosent i kvantum og verdi, nevnes. Importkvantumet på 7 400 tonn tilvarer ca 10 prosent av det norske markedet. Eksporten av landbruksbaserte næringsmidler viser en fortsatt svak utvikling, selv om det innenfor enkelte segmenter er positive tendenser. Hensynet til landbruksbasert næringsmiddelindustri utviklingsmuligheter, forbrukerinteressene og landbrukets avsetningsgrunnlag, gjør det viktig å legge til rette for industriens konkurransekraft framover.

Målprisene er i hovedsak oppnådd, og i landbruksvaremarkedene har det i 2005, med noen viktige unntak, vært balanse mellom omsetning, produksjon og prisuttak. Unntakene er knyttet til overskudd i egg- og svinekjøttmarkedet. For storfekjøtt var det underskudd og behov for import i store deler av 2005, men mot slutten av året snudde dette seg til en overskuddssituasjon. Markedsregulatorene regner ikke med å kunne ta ut målprisen for svin og storfekjøtt i avtaleåret 2005/2006.

I løpet av 2005 har strukturutviklingen med færre og større driftsenheter fortsatt. Tall fra søknadsomgangen i august 2005 viser 50 850 søkere, mot 52 790 søkere i 2004 og 55 030 søkere i 2003. Dette er en reduksjon på 3,7 prosent fra 2004 til 2005 og 4,1 prosent fra 2003 til 2004. Reduksjonen fra 2002 til 2003 var på 6,6 prosent.

Dersom en ser mer detaljert på utviklingen i antall søknader de siste tre årene, går det fram at mesteparten av reduksjonen har skjedd for foretak med under 50 dekar jordbruksareal. Denne kategorien søkere har blitt redusert med i gjennomsnitt 19 prosent per år. Antall søkere med mellom 50 og 100 dekar jordbruksareal har blitt redusert med 4,5 prosent per år. Tilsvarende tall for søkere med mellom 100 og 200 dekar jordbruksareal viser en reduksjon på 2 prosent. I gruppen med 200 til 300 dekar er antall søkere tilnærmet uendret, mens det er en økning på 1 prosent per år i gruppen søkere med mer enn 400 dekar.

Tall fra søknader om produksjonstilskudd viser at jordbruksareal i drift i Norge er stabilt på om lag 10,3 mill. dekar. Endringene de fire siste årene har vært små, både nasjonalt og

Foto: Torbjørn Tandberg

Adm. direktør Ola Christian Rygh

Rammevilkårene for norsk landbruk og næringsmiddelindustri avgjøres i økende grad internasjonalt. Internasjonalt arbeid har også fått større betydning for SLF i årene som har gått.

regionalt. Dette tyder på at søkere som avslutter virksomheten eller ikke lenger søker tilskudd overlater arealet til andre søkere, og at arealer ikke har gått ut av produksjon i nevneverdig grad.

Forvaltningen av landbrukets areal- og ressursgrunnlag har vært preget av nye nasjonale mål for arealområdet, og endringen i arbeidsdeling mellom stat og kommune som ble gjennomført fra 2004. Dette er et område som er under utvikling, og det er viktig å understøtte både fylkesmennenes og kommunenes nye rolle på området. SLF er også fullt ut blitt skogmyndighet i 2005, med forvaltningsansvar for juridiske og økonomiske virkemidler innenfor dette området. Det må også nevnes at SLF har hatt betydelig oppgaver med tilrettelegging for regionale miljøprogram som ble innført i 2005.

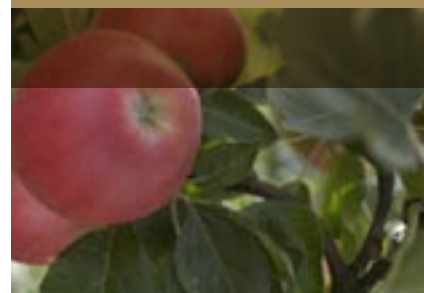
Det strategiske arbeidet i SLF har vært preget av en langsiktig satsing med grunnlag i «Strategisk plan 2002-2006». Planen bygger på den utøvende og rådgivende rollen SLF har som nasjonal fagmyndighet. Det er viktig å legge brukerperspektivet til grunn for strategisk utvikling av virksomheten. Tre resultatområder er særskilt vurdert i 2005, og gjennomføringen av ulike tiltak er vedtatt med sikte på at hele virksomheten skal være rustet til å møte en ny strategiperiode i 2007.

Riksrevisjonen la i 2005 frem for Stortinget resultatene av en større undersøkelse om omorganiseringer som forvaltningspolitisk virkemiddel. Statens landbruksforvaltning var en av totalt 12 organisasjoner som ble undersøkt. Riksrevisjonen så på i hvilken grad omstillingene bidro til å nå målene om mer effektiv ressursutnyttelse, bedre styring og samordning og sterkere brukerorientering. Riksrevisjonen peker i sine merknader på at Statens landbruksforvaltning i stor grad synes å ha nådd målene for omorganiseringen. Riksrevisjonen viser bl.a. til at dette i hovedsak skyldes at de strategiske målene ble fulgt i hele prosessen og en sterk vektlegging av kompetanseutvikling.

Ola Christian Rygh

Det strategiske arbeidet i SLF har vært preget av en langsiktig satsing med grunnlag i «Strategisk plan 2002-2006». Planen bygger på den utøvende og rådgivende rollen SLF har som nasjonal fagmyndighet.

Dette er SLF

Statens landbruksforvaltning skal bidra til en samordnet, helhetlig og effektiv forvaltning av økonomiske og juridiske virkemidler rettet mot landbruket og landbruksbasert næringsmiddelindustri og handel gjennom hele verdikjeden fra jord til bord.

Virksomhetsidé:

Statens landbruksforvaltning er en utøvende og rådgivende virksomhet under Landbruks- og matdepartementet. Statens landbruksforvaltning skal bidra til en god ressursforvaltning og et godt fungerende næringsliv i hele verdikjeden fra jord til bord.

Hovedmål:

Statens landbruksforvaltning skal innenfor de landbrukspolitiske rammer bidra til å:

- sikre ressursgrunnlaget for landbruksproduksjon og levende bygder,
- sikre matproduksjonen og en stabil matforsyning,
- sikre et stabilt marked og en godt fungerende næringsmiddelindustri,
- sikre et godt fungerende importvern og oppfyllelse av internasjonale forpliktelser.

Statens landbruksforvaltning skal være en velfungerende virksomhet med initiativrike, endringsdyktige og serviceinnstilte medarbeidere som gjennom forvaltning og rådgivning sikrer brukerne effektive tjenester.

Strategier

For å nå målene arbeider Statens landbruksforvaltning etter en strategisk plan. Det fokuseres på SLFs to hovedroller – utøvende og rådgivende. SLFs rolle som nasjonal fagmyndighet skal videreutvikles og angi retningen for SLFs videre utvikling. De strategiske områdene SLF har spesielt fokus på er:

Helhetlig forvaltning og rådgivning

- Videreutvikle SLF som nasjonal fagmyndighet på de ulike resultatområdene
- Målrette og videreutvikle SLFs kompetanse
- Videreutvikle arbeidsformer som fremmer helhetlig rådgivning og forvaltning

Samarbeid med andre

- Utnytte IKT og spesielt Internett til samhandling med brukerne (e-forvaltning)
- Utvikle forholdet til samarbeidspartnere
- Sikre god informasjon og kommunikasjon med omverdenen

Effektivisering av forvaltningen

- Videreutvikle effektive prosesser og bruken av IKT
- Øke formåls effektiviteten gjennom forenkling
- Videreutvikle ledelse med vekt på måloppnåelse og ressursbruk og målrettet lederutvikling
- Klargjøre normer for kvalitet på SLFs ulike produkter

Statens landbruksforvaltning skal være en velfungerende virksomhet med initiativrike, endringsdyktige og serviceinnstilte medarbeidere som gjennom forvaltning og rådgivning sikrer brukerne effektive tjenester.

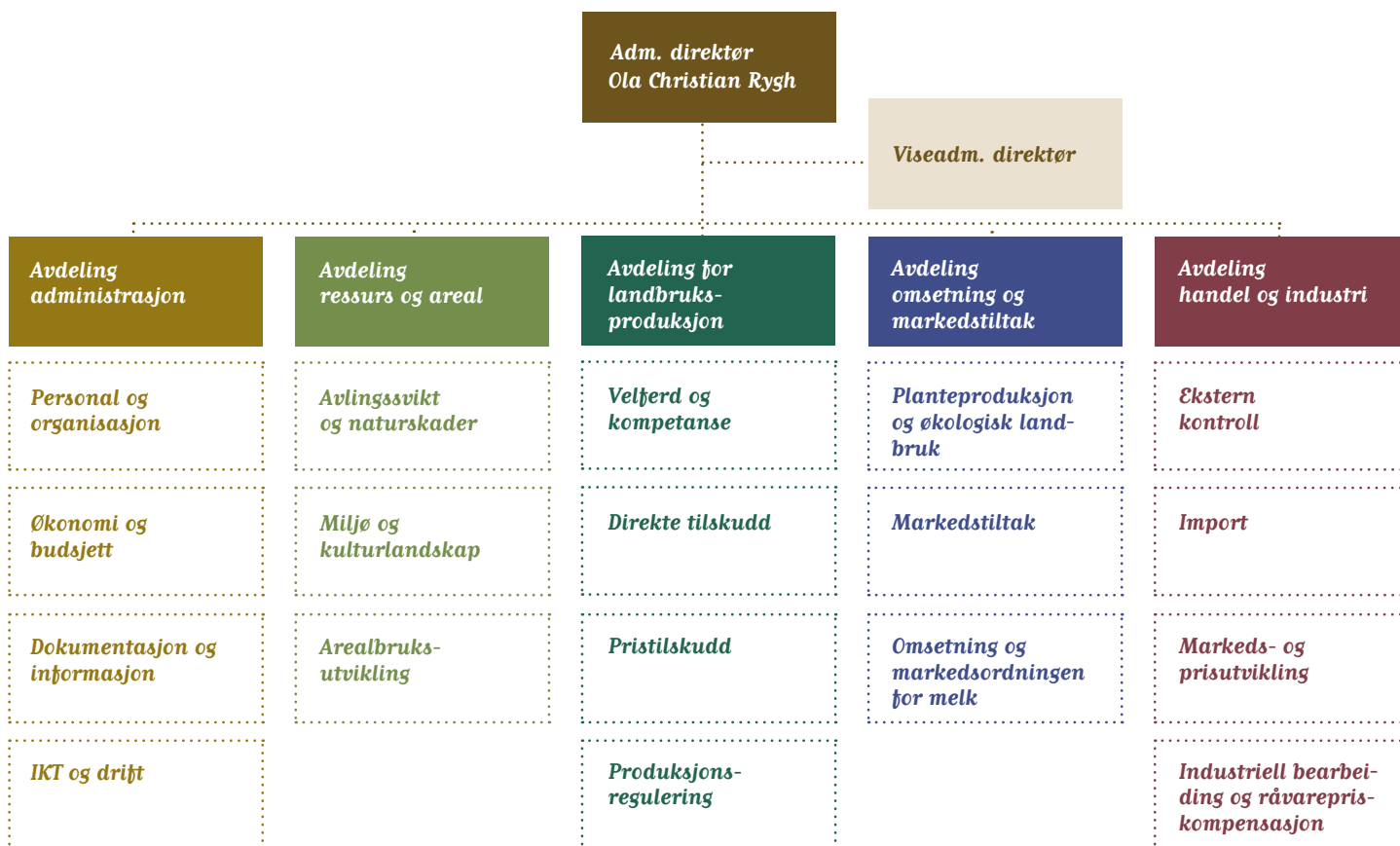
Verdier

Statens landbruksforvaltning legger til grunn følgende verdier for sin virksomhet:

Åpenhet — Samhold — Redelighet

SLF forvalter betydelige beløp og håndhever lover og forskrifter som omfatter rettigheter og plikter som er av stor betydning for de som er berørt. SLFs verdier skal bl.a. være et uttrykk for at arbeidet som utføres skal holde høy kvalitet som tåler oppmerksomhet fra omverdenen. Vedtak fattes med bakgrunn i bred kompetanse og brukerne skal ha tillit til at de er gitt riktig behandling.

Organisasjonskart

Hovedmål for resultatområdene

Resultatområdet administrasjon har oppgaver knyttet til organisasjonsutvikling, personalforvaltning og økonomistyring samt informasjon og kommunikasjon, dokumentasjon, IKT og drift. Dette skal bidra til en velfungerende virksomhet som utnytter sine ressurser på en effektiv måte, og som gjennom forvaltning og rådgivning sikrer brukerne effektive tjenester.

Resultatområdet Ressurs og areal skal bidra til å sikre ressursgrunnlaget for landbruksproduksjon og levende bygder. Arbeidsområdene omfatter utvikling og forvaltning av virkemidler og tiltak knyttet til arealbruk, miljø og kulturlandskap og erstatning. Ressurs og areal har videre det koordinerende ansvaret i SLF overfor fylkesmannsembetene.

Resultatområdet Landbruksproduksjon skal bidra til å sikre matproduksjonen og en stabil matforsyning. Arbeidsoppgavene er knyttet til utvikling og forvaltning av inntekts- og velferdsordninger, samt de produksjonsregulerende virkemidlene melkekvoter og husdyrkonsesjon. Felles for ordningene er at det er primærprodusenten som er målgruppe. Ansvar for koordinering av innspill til jordbruksoppjøret tilligger dette

Resultatområdet Omsetning og markedstiltak skal bidra til å sikre et stabilt marked, og en velfungerende næringsmiddelindustri. Ansvarsområdene innen resultatområdet er økologisk landbruk, forskning, planteforedling og oppformering, beredskap, pelsdyr, samt markedsreguleringstiltak innenfor markedsordningene for melk, kjøtt, egg, grønt, potet og korn. SLF er sekretariat for Omsetningsrådet, Fondsstyret og Avtalestyret. De to førstnevnte har egne årsmeldinger.

Gjennom et godt fungerende importvern, oppfyllelse av internasjonale rettigheter og forpliktelser, samt en godt fungerende næringsmiddelindustri, sikres det levedyktige forhold for norsk landbruksproduksjon. De viktigste ansvarsområdene til resultatområdet Handel og industri er importvern (toll, tollnedsettelse, importkvoter), ordningen med råvarepris-kompensasjon, eksportstøtteordninger, ekstern kontroll, markedsovervåking og prisinnhenting.

Årskavalkade 2005

Januar

I januar søkte eiere av landbruksforetak om produksjonstilskudd og tilskudd til avløsning. I januar var det 22 prosent som leverte søknaden elektronisk (økte til 24 prosent i søknadsomgangen i august). Dette er en betydelig økning ifra fjoråret og i overkant av målsettingen på 20 prosent for 2005. Overgangen til e-forvaltning på dette feltet oppfattes positivt både av brukere og av forvaltningen.

Februar

Prognoser viste betydelig overproduksjon på egg, og det ble iverksatt markedsregulerende tiltak som førtidsslaktning, utsatt innsett av verpehøns og omdisponering til dyrefôr. Tiltakene viste seg å gi uttelling og innen sommeren var markedet igjen i balanse. Overskuddet tidlig på året sørget imidlertid for nok norske egg til påske.

Mars

SLFs halvårsrapporter om «Produksjon og omsetning av økologiske landbruksprodukter» fikk stadig større oppmerksomhet, og var en viktig kilde for media og andre som søkte informasjon på dette området. Tall fra handelen viste en betydelig økning i omsetningen av økologiske varer fra 2004 – 2005.

April

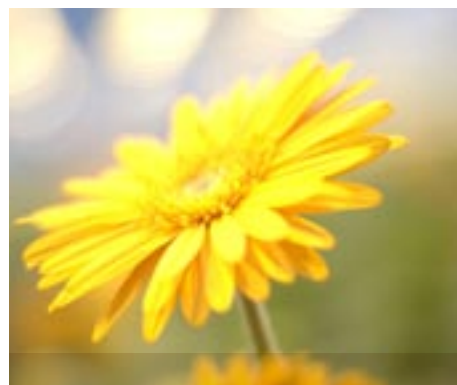
Årsrapporten for Statens naturskadefond utkom i ny og forbedret utgave i april 2005. Rapporten konkluderte med at 2004 var et normalår i forhold til naturskader. 1185 erstatningssaker ble totalt behandlet. Flom var største skadeårsak, med mer enn 70 prosent av total skadetakst. Enkelthendelser som har gitt store utslag på statistikken i perioden 1980–2004 er orkanen på Vestlandet i 1992 og flommen på Østlandet i 1995.

Mai

Det ble enighet mellom Staten og jordbruksorganisasjonene om jordbruksavtale for 2006. I forkant av forhandlingene ga SLF vurderinger og anbefalinger, samt utarbeidet budsjettprognoser for de virkemidler SLF forvalter. Forhandlingsresultatet innebar en rekke oppgaver for SLF: endring av regelverk, tilpasning av IKT-system og forvaltningsrutiner samt informasjon til brukere og forvaltning.

Juni

I Riksrevisjonens undersøkelse av omorganiseringer som forvaltningspolitisk virkemiddel, der 12 offentlige etater ble lagt under lupen, hadde SLF kommet lengst i å nå målene med omorganiseringen. Blant annet viste Riksrevisjonen til at SLF brukte tilstrekkelig tid og nedla mye arbeid i planlegging og tilrettelegging for omorganisering.

Juli

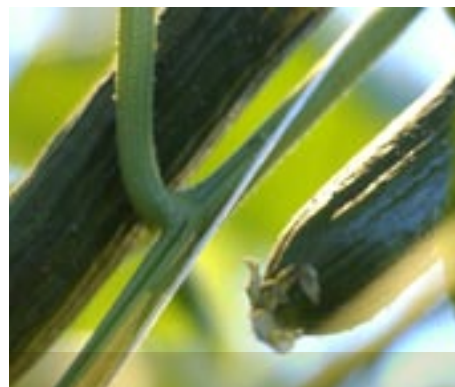
«Prissjokk på jordbær – 100 kroner kurven». Lignende overskrifter preget mange aviser i starten av jordbærsesongen. SLF har ansvaret for å notere og overvåke markedsprisene i grøntsektoren, og jordbærprisene kunne tyde på mindre tilgang av norske bær pga. en dårlig forsommer. Senere sank prisene til et mer normalt nivå.

August

Ikke siden ordningen var ny i 1997 har interessen for kjøp av kvote fra staten vært større. Over 9 200 melkeprodusenter ønsket å kjøpe melkekvote fra staten i 2005. SLF behandlet derfor flere salgsmeldinger i 2005 enn ved foregående år. Dette ga igjen større mulighet for produsentene til å kjøpe kvote fra staten.

September

SLF mottok hele 142 søknader om tilskudd til fremme av økologisk landbruk og landbruksprodukter. De siste årene er det bevilget 38 mill. kroner årlig til dette formålet over jordbruksavtalen. Om lag 2/3 av søknadene som kom inn i 2005 var markedsrettede prosjekter innen ordningen markedsstrategier og helkjedeavtaler («fra jord til bord avtaler»). Ordningen er av stor betydning for tilrettelegging for økt salg av økologiske landbruksprodukter.

Oktober

De regionale miljøtilskuddsordningene ble innført i 2005, og innebærer at fylkesmannsembetene har skreddersydd tilskuddsordninger til kulturlandskaps- og forurensningsutfordringer i hvert fylke. I første søknadsomgang har hele 30 000 bønder søkt, dette utgjør ca 58 prosent av de som søkte produksjonstilskudd.

November

Fra 1. november 2005 fikk Norges 100 000 skogeiere mulighet for tilgang til sin egen skogkonto via nternett. Tjenesten gjør at skogeieren får bedre oversikt til å disponere egen skogkonto optimalt, og landbruksforvaltningen vil lettere kunne formidle skogfondordningens hensikt. En ny og viktig milepæl i SLFs strategi for utvikling av nettbaserte tjenester er på plass.

Desember

WTO-forhandlingene i 2005 var krevende. SLF bisto de norske forhandlerne med analyser og grunnlagsmateriale, og hadde ansvaret for faglige vurderinger og beregninger. På ministermøtet i Hong Kong i desember ble det enighet om å fase ut eksportsubsidiene innen 2013, i tillegg til å legge en tidsplan for om mulig å få til en avtale i 2006.

*Landbruks- og matminister Terje Riis-Johansen i Hongkong under WTO-forhandlingene.
Foto: Scanpix*

Regnskap 2005

Statens landbruksforvaltning (SLF) forvalter midler både gjennom statens bevilgningsregnskap og gjennom statlige og ikke statlige fond. SLF har regnskapsføreransvaret for følgende statlige fond:

- Jordfondet
- Landbrukets utviklingsfond (LUF)
- Skadefondet for landbruksproduksjon
- Etter- og videreutdanningsfond i landbruket (EVL)
- Fondet for forskningsavgift på landbruksprodukter
- Utviklingsfondet for skogbruket

Videre har SLF regnskapsføreransvaret for følgende ikke-statlige fond:

- Prisutjevningsordningen for melk
- Omsetningsrådet
- Kvoteordningen for melk

For Etter- og videreutdanningsfond i landbruket (EVL) og Fondet for forskningsavgift på landbruksprodukter har SLF delt forvaltningsansvar med fondsstyret, jf. fondsvedtektene. Midlene tildeles av fondsstyret, mens de øvrige oppgavene knyttet til forvaltningen av midlene utføres av SLF. SLF har også ansvar for sekretariatsfunksjonen for Omsetningsrådet, styret for fondet for forskningsavgift på landbruksprodukter (Fondsstyret) og styret for forskningsmidler over jordbruksavtalen (Avtalestyret).

SLFs utbetalinger knyttet til statens bevilgningsregnskap

Statens landbruksforvaltning (SLF)		Regnskap	Regnskap
UTGIFTER		2005	2004
900'0129	Nærings- og handelsdepartementet	180 833	165 608
0571.64	KRD sikring mot snøskred	-	-
1115.70	Tilskudd til veterinær beredskap	204 579	-
1139.70	Genressurser, miljø- og ressursregistrering	6 587 996	4 841 000
1140.77	Miljørettet prosjektarbeid	-	-
1141.50	Forvaltningsstøtte nærings.dok og analyse	-	30.000
1142.51	Utviklingsfondet for skogbruket	-	-
1143.01	Driftsutgifter Statens landbruksforvaltning	157 479 282	157 558 262
1143.50	Dekning av rentekrav EVL fondet	4 400 000	-
1143.70	Tilskudd til kornberedskap	295 985	308 134
1143.71	Støtte til småslakteri	4 298 512	4 033 816
1143.72	Erstatninger	275 341	275 341
1143.73	Tilskudd til erstatninger m.m	17 673 134	6 385 233
1143.74	Tilskudd til prosjekt innen planteforedling	11 267 000	8 450 250
1143.75	Tilskudd til matkorn	70 015 920	108 156 344
1148.70	Tilskudd til sikringstiltak	21 509 402	8.150.000
1148.71	Naturskade – erstatninger	67 512 845	75 828 839
1149.50	Tilskudd til Landbrukets utviklingsfond	295 500 000	285 000 000
1149.51	Tilskudd til Utviklingsfondet for skogbruket	3 170 000	3 066 000
1150.50	Fondsavsetninger	307 200 000	538 500 000
1150.70	Markedsregulering	202 336 971	238 522 992
1150.73	Pristilskudd	2 027 265 652	2 033 348 363
1150.74	Direkte tilskudd	6 476 107 951	6 817 959 176
1150.77	Utviklingstiltak	156 263 825	126 295 442
1150.78	Velferdsordninger	1 289 043 928	1 199 609 295
Sum utgifter		11 118 589 158	11 616 484 093
% - vis endring siden foregående år		-4,3 %	

Tabellen side 8 viser SLF utgiftsføring gjennom statens bevilgningsregnskap. SLF utgiftsføring i statsregnskapet i 2005 er 497,895 mill. kroner (- 4,3 %) lavere enn i 2004. Årsaken til dette er først og fremst knyttet til lavere utbetalinger ifm tilskuddsordningene innen jordbruksavtalen.

SLFs inntektsføring gjennom statens bevilgningsregnskap

Statens landbruksforvaltning (SLF)		Regnskap	Regnskap
INNTEKTER		2005	2004
4143.01	Driftsinntekter, SLF	-32 978 602	-34 232 744
4143.18.11	Refusjon sykepenger	-3 439 017	-4 758 612
4143.18.12	Refusjon arbeidsgiveravgift	-472 934	-685 068
4150.80	Markedsordningen for korn	-124 442 668	-80 297 436
4150.70	Tilbakebetalt tilskudd reguleringsanlegg	-3 381 000	-9 500 000
5309.29	Tilfeldig inntekter Finansdepartementet	-2 543 994	-6 936 904
5511.71	Auksjonsinntekter fra tollkvoter	-76 299 548	-56 327 910
5605.83	Renteinntekter	-355 744	-1 013 661
5700.12	Arbeidsgiveravgift	-10 392 275	-10 474 310
Sum inntekter		-254 305 782,49	-204 226 644
% - vis endring siden foregående år		24,5 %	

Tabellen over viser SLFs inntektsføring gjennom statens bevilgningsregnskap. SLFs inntektsføring i 2005 er 50,079 mill. kroner høyere (24,5 %) enn i 2004. Årsaken til dette er knyttet til høyere inntekter ifm auksjon av tollkvoter og markedsordningen for korn.

For nærmere omtale av de enkelte fondsregnskap og tilskuddsordninger, samt SLFs inntekter henvises til SLFs Årsrapport del I, oversendt Landbruks- og matdepartementet 15.02.06.

Satsing på e-forvaltning

SLFs mål som e-forvaltning er å utvikle en kostnadseffektiv, sikker og kontrollerbar tjenesteproduksjon med bruk av Internett som hovedtransportvei. Med bakgrunn i disse ambisjonene er det de siste årene investert betydelige beløp og lagt ned mye arbeid i å utvikle elektroniske tjenester og systemer for saksbehandling og rapportering for brukerne.

Hva er gevinstene ved e-forvaltning

Flere av SLFs brukere tar i bruk Internett som kanal

Det har vært en markant økning i bøndenes bruk av Internett parallelt med at det ble mulig å søke om produksjonstilskuddet på nett. I 2005 var det en målsetting at 20 prosent av søknadsmassen for søknad om produksjonstilskudd og avløsertilskudd skulle være innsendt elektronisk via en webbasert tjeneste. Dette målet ble nådd ved søknadsomgangene både i januar og i august. For 2006 er målet satt til 30 prosent.

Skjemabelastningen reduseres i forvaltning og hos produsenter og næringsliv

I en undersøkelse foretatt av Riksrevisjonen, om regelverksforenkling og reduksjon av skjema-belastning for næringslivet, kommer SLF positivt ut. SLF er av de som har redusert skjemabelastningen mest innenfor sitt forvaltningsområde. Riksrevisjonen kommenterer videre at SLF viser en bevisst holdning til dette ved å omtale slike mål i sine strategidokumenter, samt å ha forenkling som mål i sine prosjekter. For eksempel stiller SLF krav om å bruke grunndata fra Enhetsregisteret og Folkeregisteret framfor egen innsamling av adresseopplysninger.

Ved at flere søkere om produksjonstilskudd sender søknaden via Internett får kommunen frigjort mer tid til andre oppgaver, for eksempel kontroll av søknadsdata. Gjennom innføring av elektroniske søknader og web-basert saksbehandlingsverktøy for kommunene har SLF i 2005 lagt grunnlaget for at utbetalinger av produksjonstilskudd i 2006 kan fremskyndes to uker i forhold til tidligere. SLF har også inntrykk av at den registreringen som kommunene gjør av søknadene som kommer inn på papir, ikke har ført til noen vesentlig merbelastning for kommunen, men samtidig har gjort det mulig for kommunene å fordele arbeidsbelastningen over en lengre periode.

Gode databaser gir bedre kvalitet og mulighet for å aggregere informasjon

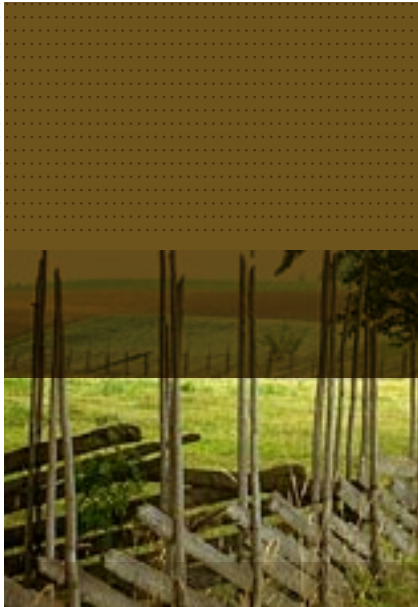
Det er stadig økende fokus på effektivisering og modernisering av informasjonsutveksling mellom SLF og SLFs brukere. Flere av tjenestene har som mål å samle opplysninger sentralt for videre bruk i lokal forvaltning, eller som direkte oppslagsmulighet for sluttbruker. Alle landets Fylkesmenn har den nødvendige tilgang til SLFs databaser, og alle utbetalingene er sentralisert. Dette har også bidratt til et langt mer oppdatert regnskap, samt en bedring av kvaliteten på regnskapstallene.

Leveranseregisteret for slakt inneholder bl.a. opplysninger om sone for distriktstilskudd kjøtt for det enkelte bruk. Dette registeret er utvidet i 2005 og gjort tilgjengelig via Internett. Dette betyr at slakteriene har kontinuerlig tilgang til å slå opp enkelte eiendommers sone, og dermed kunne kvalitetssikre utbetalingen av distriktstilskudd kjøtt raskere enn tidligere.

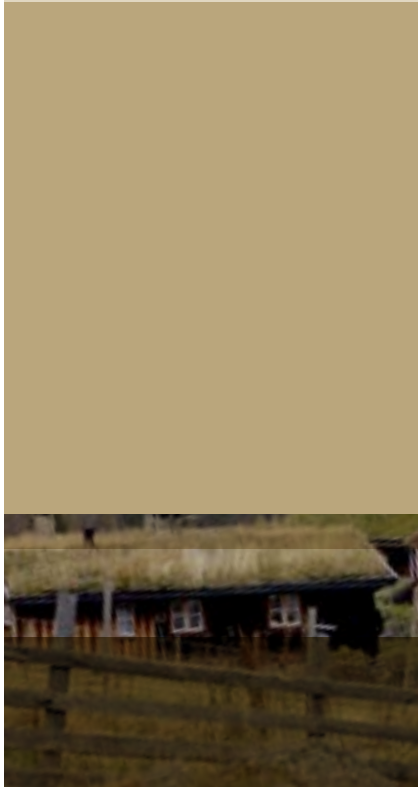
Det er etablert nettbasert innrapportering av årsoppgaver for grøntproduksjon. Årsoppgavene danner et viktig kontrollgrunnlag for utbetaling av distrikts- og kvalitetstilskudd til grøntproduksjon og distriktstilskudd for produksjon av matpoteter i Nord-Norge.

Andre effektiviseringsgevinster

I 2005 ble utbetalingen av avløsertilskudd ferie/fritid samordnet med utbetalingen av produksjonstilskudd. Det ble også gjort en sammenslåing av systemet for kontroll av søknader for avløsertilskudd ferie/fritid og systemet for kontroll av søknader om produksjonstilskudd. Denne sammenslåingen har medført reduserte kostnader. SLF jobber målbevisst med å gjøre

SLF forvalter i dag ca 40 fagsystemer, kontorstøttesystemer, saks-/arkivsystem og økonomisystemer. Alle fagsystemer som nå utvikles i SLF gjøres tilgjengelige som e-forvaltningstjenester gjennom SLFs nettsider www.slf.dep.no

stadig mer av sin informasjon, samt skjema og tjenester tilgjengelig for brukerne på Internett. Dette er både tids- og ressursbesparende.

Nye elektroniske tjenester fra SLF

Høsten 2005 lanserte SLF den elektroniske tjenesten Web-Skas hvor skogeiere og kommuner kan få tilgang til skogfondskonto via internett. Her kan de gjøre oppslag, registrere utbetalingskrav og søke om tilskudd. Med Web-Skas har kommunene fått et effektivt saksbehandlingsverktøy der de kan sende alle skogfondsansvisninger elektronisk, og få direkte tilgang til oppdaterte data. Skogeiere kan nå enkelt få innsyn i egen konto og sende utbetalingskrav elektronisk.

Skogavgiftsordningen er av de eldste og viktigste virkemidler i skogpolitikken. Med den nye skogloven videreføres denne ordningen, nå under navnet skogfond på web (Web-Skas). Systemet er utviklet av SLF i samarbeid med skogeiere, regnskapsførere, kommuner og fylkesmenn. Oppdragsgiver er Landbruks- og matdepartementet.

I løpet av 2005 er det igangsatt flere forprosjekter som i 2006 og 2007 vil lanseres som elektroniske tjenester på SLFs nettsider. De viktigste er:

- et felles fagsystem for erstatningsordningene. SLF tar sikte på at systemet settes i drift høsten 2006. Tjenesten gjøres tilgjengelig for både søkere og saksbehandlere.
- et nytt fagsystem for forvaltning av melkekvoter og en database for leveranseopplysninger. Manuelle og papirbaserte løsninger erstattes av automatiske og elektroniske løsninger.
- modernisering av auksjonssystemet som foregår via Internett. Målet er en sikker, mer brukervennlig og sporbar løsning for auksjoner.
- et fagsystem som Fylkesmannen kan bruke til å registrere og kontrollere søknadene om tilskudd etter regionale miljøprogram, samt utbetale tilskudd og rapportere på bruken av midlene. Systemet skal videreutvikles og gjøres tilgjengelig som en elektronisk tjeneste.
- et utviklingsprosjekt for forbedring av arealkontroll for produksjonstilskudd. Den nye tjenesten vil legge til rette for en rasjonell innlasting av det nye kartgrunnlaget fra NIJOS etter hvert som det foreligger. Videre skal det være mulighet for kommunene til å korrigere grunnlaget fortløpende via en web-løsning. Tjenesten vil muliggjøre en fullverdig kontroll mot det nye kartgrunnlaget som utvikles av NIJOS.
- utvikling av en ny Leveransedatabase for kjøtt og melk er påbegynt. Slakteri og meierier skal kunne logge seg inn på leveransedatabasen via Internett og registrere, korrigere og se på egne data. Det vil også bli tilrettelagt tjenester for innrapportering av lokalt foredledde melkeprodukter, en innrapportering som per i dag skjer på papirskjema.

Tilrettelegging for e-forvaltning og elektroniske tjenester

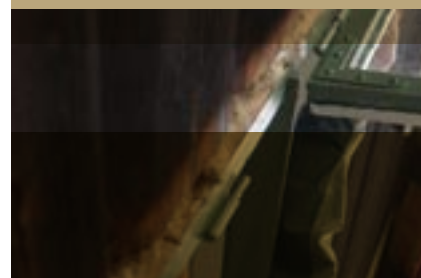
I mars 2005 ble SLFs nye nettsider lansert. Målet er at nettsidene skal bli den viktigste informasjonskanal ut til brukere og samarbeidspartnere. Besøktallet ligger i snitt på ca. 20 000 i måneden. SLF har et ønske om at besøkstallene skal øke framover, bl.a. som en følge av at det lanseres nye tjenester overfor brukerne. SLF har i 2005 inngått en samarbeidsavtale om bruk av Altinn, og i 2006 gjennomføres et prosjekt som skal vurdere hvilke tjenester som skal gjøres tilgjengelig via Altinn og hvordan dette kan gjøres.

Alle SLFs ansatte bruker nå arkiv- og saksbehandlingsverktøyet DocuLive. I 2005 har SLF vært spesielt opptatt av å sikre forskriftsmessig arkivdrift i e-forvaltningsløsningene. I 2006 vil integrasjon mellom DocuLive og de nye elektroniske tjenestene stå sentralt.

En kartlegging i 2005 viste at 70 prosent av bøndene bruker Internett og at 50 prosent av disse har vært inne på SLFs nettsider.

Altinn er en elektronisk portal som skal gjøre det lettere å finne, fylle ut og levere skjemaer til offentlige etater.

Ressurs og areal

Resultatområdet Ressurs og areal skal bidra til å sikre ressursgrunnlaget for landbruksproduksjon og levende bygder. Arbeidsområdene omfatter utvikling og forvaltning av virkemidler og tiltak knyttet til arealbruk, miljø og kulturlandskap og erstatning. Ressurs og areal har videre det koordinerende ansvaret i SLF overfor fylkesmannsembetene.

Areal og miljø

Arealplanlegging

Gjennom dialog med fylkesmannsembetene registreres et økende antall søknader om dispensasjon fra vedtatt plan i områder avsatt til landbruk (LNF-områder). Eksempelvis rapporterer Fylkesmannen i Rogaland om en økning på 100 saker fra 166 i 2004 til 268 i 2005. Fradeling av tun i forbindelse med bruksrasjonalisering ser ut til å være hovedårsak til den store økningen i Rogaland.

SLF har i 2005 styrket kompetansen og kapasiteten på det planfaglige området. Det ble høsten 2005 etablert et fagnettverk for saksbehandlere som håndterer areal- og plansaker hos SLF og Fylkesmannen. Hensikten med nettverket er å bistå fylkesmannen med veiledning til kommunene slik at disse i større grad legger planer og driver enkeltsaksbehandling som ivaretar jordressursene og kulturlandskapet. Nettverket har allerede i 2005 brakt opp erfaringer som gir grunnlag for å tilpasse tiltak.

Utbyggingssaker og verneplaner

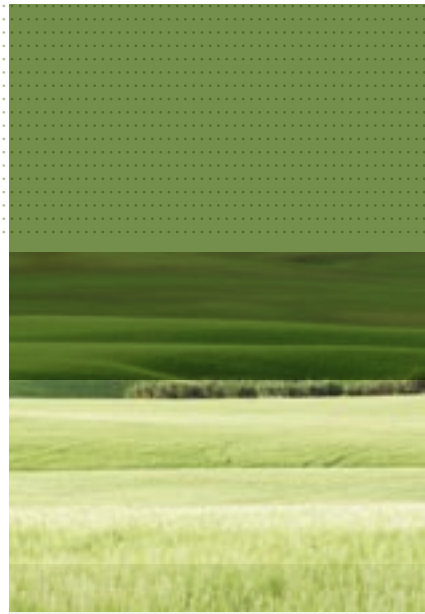
I 2005 har SLF avgitt høringsuttalelse i 44 energisaker, derav 27 vindmølleprosjekter. De fleste vindmølleprosjektene legger ikke beslag på viktige produktionsarealer. Flere av prosjektene vil imidlertid ha negativ effekt på nye landbrukstilnyttede næringer, for eksempel reiselivsrelaterte prosjekter bl.a. pga landskapsforringelse. SLF har påpekt at det hadde vært ønskelig med en mer helhetlig plan for vindkraftutbygging der en kunne se de ulike prosjektene i sammenheng.

SLF har avgitt høringsuttalelse til 22 verne- og forvaltningsplaner etter naturvernloven, av disse 17 naturreservat, 2 kombinert landskapsvernområder og naturreservat, 1 rent landskapsvernområde og 2 nasjonalparker. SLF har ikke gått i mot noen verneforslag, men har i hovedsak gitt innspill om å fjerne unødige begrensninger på, og legge til rette for, eksisterende og framtidig landbruksvirksomhet som ikke kommer i konflikt med formålet med vernet.

Jord- og konsesjonslovssaker

SLF har en viktig rolle som rådgiver på det juridiske området. Det er stor pågang utenfra med spørsmål knyttet til forståelsen av regelverket. I snitt betjener SLF rundt 50 henvendelser per uke på dette området. Henvendelsene kommer fra både fylkesmannen, kommuner og noen privatpersoner. Delegering av avgjørelsesmyndighet til kommunene for jord- og konsesjonslovssaker har medført et betydelig behov for kompetanseøkning og faglig veiledning i kommunene.

I løpet av første halvdel av 2005 ble restansene for klagesaker iht. jord- og konsesjonsloven etter gammelt system avsluttet. I 2005 har SLF behandlet 37 delingssaker, der klagen ble tatt til følge i 12 av disse. Det er videre behandlet 10 odelsfrigjøringsaker. I 7 av disse ble eiendommen frigjort for odel. 14 konsesjonssaker er behandlet og fylkeslandbruksstyrets vedtak er stadfestet i 11 av disse. SLF har behandlet 5 saker vedrørende omgjøring av vedtak fattet av fylkeslandbruksstyret, to av disse ble omgjort av SLF. En fullstendig rapport på disse lovområdene for kommunalt, regionalt og nasjonalt nivå vil bli gitt sommeren 2006 når endelige data fra KOSTRA foreligger.

En viktig oppgave for landbruket er å sikre jordressursene mot omdisponering og nedbygging, samt å ta vare på verdifulle kulturlandskap.

Nasjonale mål for arealressurser:

- årlig omdisponering av de mest verdifulle jordressursene skal halveres innen 2010
- spesielt verdifulle kulturlandskap skal være dokumenterte og fått en særskilt forvaltning innen 2010
- skjøtte område som gror igjen med skog både med tanke på næringsbruk og rekreasjonsverdi

Det er avsluttet en sak for ombudsmannen i 2005. Saken gjaldt driftsenhetsbegrepet i jordlovens § 12. Her var forholdet at SLF mente at to eiendommer som var på samme eierhånd, og som var egnet til å drives sammen, måtte anses som en driftsenhet selv om de aldri hadde vært drevet sammen. Ombudsmannen mente det var anstrengt å si at to eiendommer som hadde vært drevet og brukt hver for seg og ikke på noe tidspunkt hadde hatt noe med hverandre å gjøre, var en eiendom i jordlovens § 12 forstand. Ombudsmannen mente etter dette at det forelå begrunnet tvil om den lovforståelse SLF hadde lagt til grunn. SLF endret på denne bakgrunn tidligere avgjørelse og har orientert alle fylkesmenn og departementet om dette.

Det er avsagt dom i en rettssak i 2005 (Hakloa). Saken gjaldt ekspropriasjon av husmannsplass etter jordloven § 14. Vedtaket om ikke å ekspropriere ble kjent ugyldig på grunn av mangelfull begrunnelse.

Utfordringer på arealsiden i landbruket

- Kommunene har fått økt kommunalt handlingsrom på landbruksområdet, samtidig som det er satt nye nasjonale mål for jord- og kulturlandskapsvern
- Lokalpolitisk er det større fokus på det kommunale handlingsrommet enn på kommunenes ansvar for å bidra til at de nasjonale målene i arealpolitikken nås
- Det omdisponeres fortsatt mellom 20 000 og 25 000 dekar dyrka og dyrkbar mark per år

SLF arbeider med:

- å få på plass en helhetlig arealforvaltning som ivaretar ressursgrunnet
- å få på plass en god dokumentasjon av arealverdiene,
- å fokusere på sammenhengen mellom arealdisponering gjennom arealplaner og håndtering av enkeltsaker.

SLF vil framover legge mer vekt på:

- å rette søkelys på kommunenes langsiktige forvalteransvar gjennom informasjon og kompetanseoppbygging,
- å vurdere behovet for sterkere virkemidler samt en sterkere kobling mellom de økonomiske, juridiske og informasjonsfaglige virkemidlene.

Miljøvirkemidler i landbruket

I 2005 har fylkesmennene i dialog med SLF fått på plass nødvendig regelverk, søknadsskjema og administrative rutiner for behandling av regionale miljøprogramtilskudd samt gjennomført første søknadsrunde. Oppslutningen om de nye ordningene synes god. I alt søkte nær 30 000 bønder på regionale miljøtilskudd. Første utbetaling vil skje i 2006.

Spesielle miljøvirkemidler i jordbruket (SMIL) og tilskuddsordninger i skogbruket forvaltes av kommunene. Interessen og aktiviteten knyttet til disse virkemidlene har økt i 2005, men viser samtidig stor variasjon. Så å si alle kommuner har utformet tiltaksstrategier for bruken av disse midlene.

Miljøplan synes nå godt innarbeidet ettersom hele 98 prosent av bøndene i 2005 bekreftet at de har en miljøplan knyttet til driften på gården. Det er imidlertid behov for fortsatt fokus på at dette verktøyet skal bli bedre integrert i gårdsdriften.

Skogforvaltningen

Tilskuddsordningene i skogbruket som er rettet mot skogeierne forvaltes fra og med 2005 av SLF. Ansvar på nasjonalt nivå for behandling av enkeltsaker etter skogbruksloven er også overtatt av SLF. Med sikte på å ivareta en større bredde av forvaltningsoppgaver på dette området har SLF styrket den skogfaglige kompetanse og kapasitet.

Miljøutfordringene i landbruket knytter seg til å ivareta kulturlandskapet og redusere forurensninger. Gjennom bondens miljøplan, miljøprogramsatsingen og økonomiske virkemidler som forvaltes på nasjonalt, regionalt og lokalt nivå, er det nå lagt til rette for å styrke produksjonen av miljøgoder i norsk landbruk. Nasjonalt miljøprogram ble etablert i 2004, mens regionale miljøprogram ble innført i 2005.

Resultatmåling og rapportering

SLF har gjennom et eget prosjekt utarbeidet et forslag til resultatoppfølgingssystem for de regionale miljøprogrammene (MIRAP). På grunnlag av dette har SLF i 2005 fått på plass et system for årlig aktivitetsrapportering.

Statistisk sentralbyrå (SSB) utgir årlig Resultatkontroll jordbruk på oppdrag fra SLF. I rapporten fra 2005 kommenterer SSB at norsk jordbruk er blitt mer miljøvennlig de siste ti åra, og at viktige miljømål er nådd. Fortsatt står det likevel igjen viktige utfordringer knyttet til blant annet gjengroing av kulturlandskapet og utslipp av nitrogen til Nordsjøen.

I programmet for overvåkning av landbrukets kulturlandskap (3Q) er en i gang med andre omgang av flyfotografering. Fra 2005 vil en kunne rapportere på endringer i utvalgte indikatorer for fylkene Østfold, Vestfold, Oslo og Akershus.

I 2005 er det utviklet nytt rapporteringssystem for kommunenes behandling av saker etter jord- og konsesjonslovgivningen, samt kommunenes omdisponering av dyrka og dyrkbar jord. Dette skal nå rapporteres i KOSTRA som er kommunenes vanligste rapporteringssystem til staten.

Samarbeid med andre aktører

Det er i 2005 inngått formell samarbeidsavtale med Riksantikvaren, Direktoratet for naturforvaltning og Norsk institutt for jord- og skogkartlegging (NIJOS).

I 2005 ble det på initiativ fra SLF iverksatt et kartprosjekt i samarbeid med Direktoratet for naturforvaltning, Riksantikvaren og NIJOS. I prosjektet vurderes felles bruk av kart og registerdata. Et resultat vil være at bonden vil få opp kartfestede registrerte miljøopplysninger på sitt gårdskart på nett. Prosjektet avgir rapport i første kvartal 2006.

Det er for øvrig løpende samarbeid med miljødirektoratene på flere områder. SLF deltar blant annet i Direktoratet for naturforvaltnings reiselivsforum der næringsutvikling i og rundt verneområder er ett av temaene i fokus. SLF har også deltatt i direktoratsamarbeidet omkring implementering av EUs vannrammedirektiv.

Erstatningsordningene i landbruket

Erstatning for klimarelaterte skader i landbruket

Spesielt i Nordland, Nord- og Sør-Trøndelag har det i 2005 vært mange erstatningssaker som følge av avlingssvikt i korn- og grovfôravlingene. Totalt sett ble det et over middels år for honningproduksjon, med få erstatningssøknader. Det ble utbetalt erstatning for vinterskade på eng i få saker i 2005. Unntaket er Buskerud, som hadde mange saker som følge av isdekke om våren

Erstatning etter farlige plante- og dyresykdommer

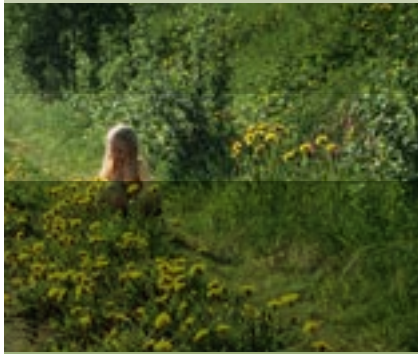
Det ble i 2005 utbetalt store erstatninger i fem saker som gjaldt den sjeldne potetesykdommen hvit potetecystenematode i Aust-Agder og Nord-Trøndelag. Hoveddelen av erstatningsutbetalingene i husdyrproduksjon i 2005 gjelder erstatning etter offentlige pålegg etter påvisning av skrapesyke variant NOR 98 på sau. Den største enkeltsaken gjaldt en virussykdom på fjørfe (ART) i Rogaland.

Effektivisering og målretting

I 2005 har SLF videreført arbeidet med effektivisering og forenkling av regelverket for erstatningsordningene, samt etablert og videreutviklet nye forvaltningsrutiner i dialog med fylkesmannsembetene.

Erstatningsordningene i landbruket er etablert på områder der foretak og enkeltpersoner ikke kan redusere risiko for tap i plante- og husdyrproduksjon gjennom allment tilgjengelige forsikringstilbud. Det er to hovedtyper statlige erstatningsordninger, erstatning for klimarelaterte skader og erstatninger etter offentlige pålegg og restriksjoner gitt av Mattilsynet, for å begrense utbredelsen av farlige plante- og husdyrsykdommer.

SLF har i 2005 levert følgende utredninger på erstatningsområdet til departementet:

- Eventuell utvidelse av erstatning etter radioaktivitet til å omfatte radioaktivitet i ku- og geitmelk som foredles lokalt.
- Samordning av erstatning etter offentlig pålegg i henholdsvis plante- og husdyrproduksjon.
- Gjennomgang av grensene mellom private forsikringstilbud og statlige erstatningsordninger i landbruket.

SLF har i 2005 videreført samarbeidet med Mattilsynet og etablert samarbeid med Direktoratet for naturforvaltning på erstatningsområdet. I nært samarbeid med Fylkesmannen har SLF gjennomført forprosjektet for etablering av et nytt felles forvaltningssystem for erstatningsordningene i landbruket.

Naturskadeordningen

I tillegg til saksforberedelsen for styringsorganene har SLF i 2005 prioritert oppstart av gjennomgangen av naturskadeloven, og videreutvikling av samarbeidet med andre aktører på naturskadeområdet.

Statens landbruksforvaltning er sekretariat for styret og ankenemnda for Statens naturskadefond. Naturskadeordningen omfatter erstatning etter naturskade, tilskudd til sikring mot naturskade, med hovedvekt på sikring mot skred, og tilskudd til FoU-prosjekter for å øke effekten av sikringstiltak.

Erstatninger

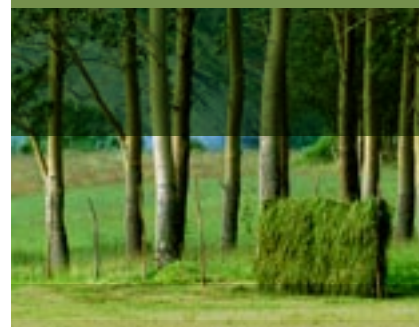
I 2005 er det behandlet 952 erstatningskrav, og gitt tilsagn om erstatninger for totalt 65,8 mill. kroner. Av dette er 26. mill. kroner gitt til utbedring av skader på veier/broer etter flom og storm/stormflo, og 12,8 mill. kroner til utbedring av skade på jordbruksareal. Møre og Romsdal var det fylket som hadde høyest totalandel av tilsagn med 23 mill. kroner.

Tilskudd til sikring mot naturskader

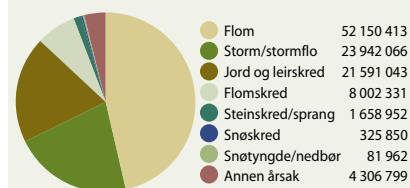
Det er i 2005 behandlet 15 søknader om tilskudd til sikringstiltak og gitt tilsagn om tilskudd i 6 saker med totalt 29,5 mill. kroner, hvorav 21,5 mill. kroner ble allokert til undersøkelser og overvåking av faren for større fjellskred i Åknes/Tafjord-området i kommunene Stranda og Norddal i Møre og Romsdal.

Tilskudd til FoU-prosjekter naturskade

I 2005 kom det en søknad om tilskudd til FoU-prosjekter. Søknaden kom fra Norges geologiske undersøkelse (NGU) og gjaldt slutføring av etableringen av Nasjonal skredatabase; www.skrednett.no. Det ble i 2005 bevilget kroner 250 000 til formålet.

Skadetakst fordelt på årsak

Figuren viser skadetakst i kroner etter naturskader fordelt på årsak.

Landbruksproduksjon

Resultatområdet Landbruksproduksjon skal bidra til å sikre matproduksjonen og en stabil matforsyning. Arbeidsoppgavene er knyttet til utvikling og forvaltning av inntekts- og velferdsordninger, samt de produksjonsregulerende virkemidlene melkekvoter og husdyrkonsesjon. Felles for ordningene er at det er primærprodusenten som er målgruppe. Ansvar for koordinering av innspill til jordbruksoppgjøret tilligger dette området.

Tilskuddsforvaltning

I 2005 har det vært satset på utvikling av løsninger som sikrer gode rutiner for søknad, kontroll og utbetaling av tilskudd. Dette skal sikre at rett beløp blir utbetalt til rett tid. De samlede tilskuddene for de omlag 51 000 foretakene var i 2005 på 9,04 mrd. kroner, hvorav produksjonstilskudd utgjorde omlag 6,46 mrd., pristilskudd 1,28 mrd. og velferd og kompetanse 1,30 mrd. kroner.

Elektronisk søknad

Arbeidet med å gradvis kunne tilby mer funksjonalitet for brukere av løsningen for elektroniske søknader fortsetter. Målet om at 20 prosent av landbruksforetakene skulle søke via Internett ble nådd ved søknadsomgangene både i januar og i august. Gjennom videre satsning på web-baserte løsninger for landbruksforetak og kommuner er det i 2005 lagt grunnlaget for fremskynding av utbetalingene i 2006 med to uker.

Bedre utnytting av digitale kartverk

Sammen med Norsk institutt for jord- og skogkartlegging (NIJOS) har SLF initiert en oppdatering av digitalt kartverk for alt jordbruksareal. For SLF er det sentralt å få på plass et godt, oppdatert kartverk som grunnlag for en effektiv og målrettet arealkontroll i kommunene. I 2005 ble utviklingen av en løsning for bedre utnytting det nye digitale kartverket ved maskinelle arealkontroller igangsatt.

Miljø

Som et ledd i arbeidet med miljøprogram, og styrkingen av den regionale miljøsatningen, er enkelte produksjonstilskudd avviklet som nasjonale ordninger og overført regionale miljøprogram i 2005. Dette gjelder tilskuddsordningene «tilskudd til seterdrift med melkeproduksjon», «driftstilskudd til brattlendte bruk» og «tilskudd til dyrking av fôr i fjellet». For disse virkemidlene er det vurdert at en regionalisering vil gi grunnlag for en bedre målretting av innsatsen.

Kulturlandskap

En arbeidsgruppe ledet av SLF og med deltakere fra Fylkesmannen i Østfold, Rogaland og Nordland, har utredet areal- og beitebaserte produksjonstilskuddsordninger. Ordningene er vurdert opp mot formål og de overordnede landbrukspolitiske målsettingene, spesielt med tanke på å bevare kulturlandskapet og å hindre gjengroing. Forslagene skal vurderes inn mot jordbruksoppgjøret i 2006.

Husdyrregisteret

Mattilsynets husdyrregister for storfe er vurdert i forhold til om det kan benyttes som grunnlag for beregning av produksjonstilskudd. SLF anser dette til å være et sentralt grep for å unngå de ulemper en i dag har med å knytte tilskudd til dyretall på bestemte registreringsdatoer. Vurderingen ble levert LMD i forkant av jordbruksoppgjøret. I utredningen er det konkludert med at det er noe tidlig å ta i bruk registeret på denne måten. SLF og Mattilsynet vil derfor vurdere kvaliteten løpende, samt initiere tiltak for å oppnå en ønsket kvalitetsheving. Som et ledd i dette samarbeidet er det i forbindelse med utsending av søknadsmateriale for produksjonstilskudd sendt ut opplysninger om innholdet i registeret til alle storfeprodusenter.

Produksjonstilskudd er et samlebegrep for en gruppe av tilskudd til jordbruket basert på antall dekar og dyr. Dette skal bygge opp under produksjonen av kollektive goder som kommer som et resultat av jordbruksproduksjonen i Norge. Tilskuddene utbetales direkte til gårdbrukeren. Det er kommunen som behandler søknadene.

Ny norsk ullstandard

Pristilskudd til norsk ull har et todelt formål; å bedre lønnsomheten i saueholdet og å medvirke til bedring av kvaliteten på norsk ull.

Fra 1. september 2005 er det tatt i bruk en ny norsk ullstandard og et nytt system for kontroll av klassifisert ull. Alle godkjente ullklassifisører har fått opplæring i bruk av den nye standarden.

Antall ullklasser er redusert fra 20 til 16, og kravene til de beste ullklassene er skjerpet. Klassifisert ull kontrolleres ved at stikkprøver sendes til laboratorium for analyse. Ny standard og objektiv kontroll skal resultere i en jevnere kvalitet av norsk ull, og dermed bidra til at norsk ull er attraktiv på verdensmarkedet.

SLF kjøper tjenester av Fagsenteret for kjøtt, ved Fagtjenesten for ull. Tjenestene omhandler gjennomføringen av praktiske sider ved forvaltningsansvaret. I 2005 ble tjenestene og samarbeidet formalisert gjennom inngåelsen av en avtale om opplæring, opplysnings- og kvalitetsarbeid på norsk ull.

Avvikling av forskuddsutbetaling

I 2005 ble muligheten for å få utbetalt forskudd på avløsertilskudd avviklet. Det ble betalt ut et engangstilskudd i juni, som en kompensasjon for bortfall av forskudd. Bakgrunnen for denne forenklingen var at det årlig var cirka 1000 feilutbetalinger på grunn av for mye utbetalt forskudd. Det var arbeidskrevende for forvaltningen å kreve inn disse pengene, og for enkelte vanskelig å betale tilbake.

Soneforenkling

I jordbruksoppgjøret 2004 ble partene enige om å utrede en forenkling av sonegrensene for distriktstilskudd til melk og kjøtt fram mot jordbruksoppgjøret 2006. Statens landbruksforvaltning har hatt sekretariatsfunksjonen for den partsammensatte arbeidsgruppa som har utredet en forenkling av sonegrensene for distriktstilskudd til kjøtt og melk.

Pristilskudd

I 2005 har SLF utarbeidet et forslag til ny forskrift om pristilskuddene i landbruket. I forslaget er ni ulike pristilskuddsforskrifter harmonisert og samlet. Hensynet til forenklet regelverk, harmonisering av bestemmelser og rendyrking av rettsregler som reduserer behovet for hyppige forskriftsendringer, har vært førende for forskriftsarbeidet.

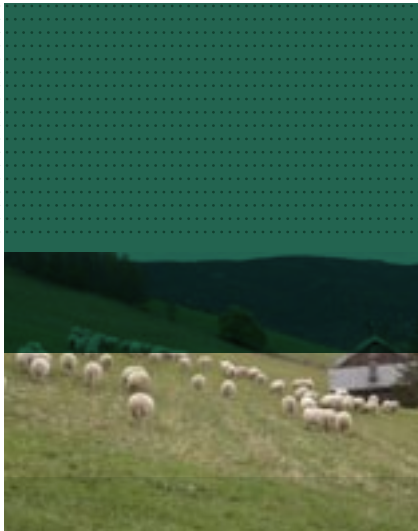
Produksjonsregulering

Kvoteordningen for melk

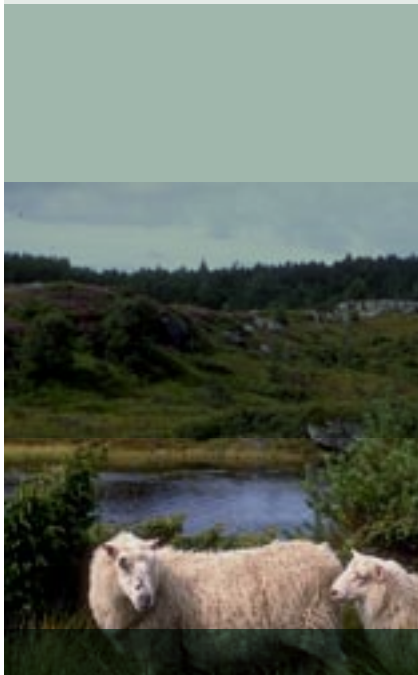
Kvoteordningen for melk administreres av SLF. Flere produsenter valgte trolig å utsette melkekvotesalget fra 2004 til 2005 på grunn av endringen i reglene fra 1. januar 2005. Her ble det åpnet for at inntil 60 prosent av kvoten kunne omsettes privat, mot tidligere 30 prosent. SLF har derfor behandlet betraktelig flere salgsmeldinger i 2005 enn ved foregående år. Dette førte til en større mulighet til å kjøpe kvote ifra staten. En tredjedel av de 9 200 som ønsket å kjøpe kvote, meldte sin interesse via Internett, noe som var en økning i forhold til foregående år.

Omstilling geitmelk

I jordbruksoppgjøret 2004 ble det for kommuner som ligger utenfor det geografiske satsingsområdet for geitmelkproduksjon til industriell bearbeiding vedtatt tiltak som stimulerer til omlegging fra kvotebasert geitmelkproduksjon til annen produksjon (omstillingsprogram). SLF har gjennomført første runde av omstillingsprogrammet i 2005. Det er etablert forvalt-

Pristilskudd er i hovedsak basert på volum og gjelder melk, kjøtt, grønt og ull. Pristilskudd er virkemidler med primærprodusentene som målgruppe. Utbetaling av midlene skjer stor sett via omsetningsledd. Et godt samarbeid mellom SLF og omsetningsleddene er dermed sentralt i tilskuddsforvaltningen.

ningsrutiner og det er gitt informasjon til de som er berørt. Totalt har SLF godkjent 11 salg av geitmelkkvoter fra landbrukseiendommer lokalisert utenfor satsingsområdet i 2005.

Kompetanse

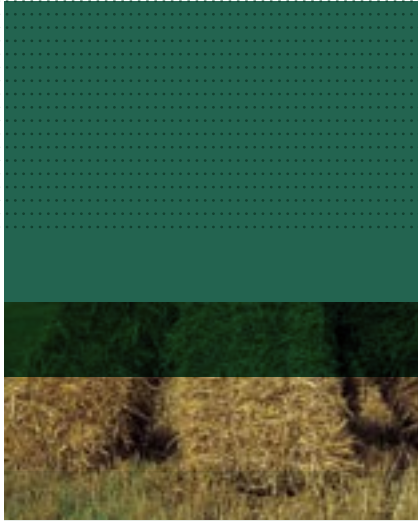
I 2005 er det stilt 4,6 mill. kroner til rådighet for prosjektstøtte til Kompetanseutviklingsprogrammet i landbruket (KIL). Det ble mottatt søknader for et samlet beløp på over 10 mill. kroner. To tredjedeler av søknadene ble innvilget til nye prosjekt og tiltak for spredning av resultater fra tidligere KIL-prosjekt. Støttemottakerne er skoler, organisasjoner og offentlige organer med tilknytning til landbruket.

Mange av prosjektene er i samfinansiering med andre: Innovasjon Norge og Fylkesmannen ved bygdeutviklingsmidler, Fylkeskommunene og sentrale kompetansemidler. I mange saker har KIL-midlene vært utslagsgivende for prosjekterrealiseringen. To viktige aktivitetsområder har vært prosjekt rettet mot e-læring og utvikling av gårdbrukeren som bedriftsleder. Mange av prosjektene har utvilsomt hatt stor betydning for ulike næringsaktiviteter.

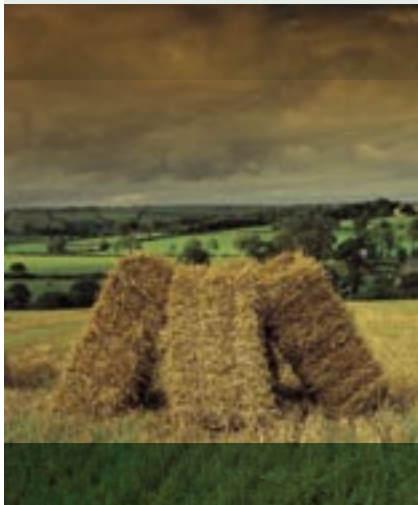
Styret fikk etter jordbruksoppgjøret i 2004 i oppdrag å vurdere forvaltningen av programmet. Vurderingen ble oversend LMD i 2005.

Videreutvikling av resultatområdet

I 2005 har det vært en intern gjennomgang av resultatområdet Landbruksproduksjon med tanke på faglige og organisatoriske endringer innenfor hvert fagområde; tilskuddsforvaltning, produksjonsregulering og kompetanse i landbruket. Målet for gjennomgangen er bl.a. å styrke funksjonen som nasjonal fagmyndighet på disse fagområdene og realisere gevinstene av IKT-strategien. Resultatene av prosessen er et bredt engasjement i avdelingen og derigjennom en bevisstgjøring i forhold til oppgaver og roller, samt 19 konkrete tiltak som skal gjennomføres innen utgangen av 2006. Tiltakene retter seg i første rekke mot arbeidsformer og -fordeling, kompetanse og samhandling. Gevinstene av IKT-satsingen er knyttet til utviklingen av e-forvaltningen og den effekten det gir for næringsutøvere og forvaltning, både på kommunalt, regionalt og sentralt nivå.

Velferd og kompetanse er tilskudd til fremme av velferd, rekruttering og kompetanseutvikling innen landbruket. Eksempler på ordninger er avløserordningene, tidligpensjon for jordbrukere, Etter- og videreutdanningsfondet i landbruket (EVL) og Kompetanseutviklingsprogrammet i landbruket (KIL) KIL-programmet ble etablert i 2001 som en oppfølging av kompetansereformen. Det treårige programmet er videreført i 2005. Nærmere 100 prosjekt har fått KIL-tilskudd siden ordningen ble etablert.

Omsetning og markedstiltak

Resultatområdet Omsetning og markedstiltak skal bidra til å sikre et stabilt marked, og en velfungerende næringsmiddelindustri. Ansvarsområdene innen resultatområdet er økologisk landbruk, forskning, planteforedling og oppformering, beredskap, pelsdyr, samt markedsreguleringstiltak innenfor markedsordningene for melk, kjøtt, egg, grønt, potet og korn. SLF er sekretariat for Omsetningsrådet, Fondsstyret og Avtalestyret. De to førstnevnte har egne årsmeldinger.

Markedsregulering og markedssituasjonen

Hovedideen bak markedsregulering er å balansere ut varetilførselen til markedet ved å regulere bort et marginalkvantum, mens kostnaden ved dette fordeles på all produksjon gjennom en avgiftsbelegging. Dette er særlig viktig for landbruksvarer som i en normalt god forsyningssituasjon har lav priselastisitet, dvs. at prisen må senkes mye for at salgsvolumet skal gå opp. Markedsregulering sammen med importvernet legger grunnlaget for at bonden skal kunne ta ut de målpriser som er forhandlet fram på egg, kjøtt, melk, korn, potet m.v. i jordbruksforhandlingene.

Markedssituasjonen i 2005 har generelt vært tilfredsstillende for de fleste produksjoner med unntak av egg, svin og korn. For samtlige produksjoner har imidlertid presset fra importvarer vært økende og den norske produksjonen har tapt markedsandeler til fordel for import. Økt forbruk av animalske produkter har i hovedsak kompensert for dette volummessig slik at det har vært grunnlag for å videreføre den norske produksjonen på samme nivå. For svin og fjørfekjøtt har forbruket økt så mye at det har vært grunnlag for noe økt norsk produksjon.

Det bygget seg opp et betydelig overskudd av egg på slutten av 2004 som lå på lager ved årsskiftet. Egg har begrenset holdbarhet og da produksjonskapasiteten på eggpulver var sprenget, ble det nødvendig å levere inn ca. 700 tonn egg til Norsk Miljøfôr. For å få markedet i balanse var det i tillegg nødvendig å sette i verk tiltak som frivillig førtidsslakting, økt oppholdsperiode mellom innsett av høns og eksport. For avtaleåret 2004/2005 var prisuttaket på egg 0,59 kr/kg lavere enn målpris. Tiltakene i markedsreguleringen virket som forutsatt, og eggmarkedet var igjen i balanse fra sommeren 2005.

Ved inngangen til 2005 var det prognostisert med et overskudd i svinekjøttmarkedet på hele 6 500 tonn, tilsvarende snaut 6 prosent av totalomsetningen. Med bakgrunn i dette ble det satt i verk omfattende tiltak som bl.a. økt innsats på generisk markedsføring av svinekjøtt gjennom Opplysningskontoret for kjøtt, slakting av ekstra lett gris og eksport. I tillegg reduserte markedsregulator slaktevektene uten finansiering av omsetningsavgiften. Resultatet av tiltakene ble en betydelig bedring i markedssituasjon ut over i 2005. Ikke minst var en salgøkning på omkring 3 prosent et viktig bidrag til dette. For avtaleåret 2004/2005 var prisuttaket på svinekjøtt 1,58 kr/kg lavere enn målpris. Dessverre viser prognosene for 2006 at det igjen ligger an til en betydelig overproduksjon av svinekjøtt.

Det ble for tredje år på rad et betydelig overskudd av mathvete. For kornåret 2004/2005 var overskuddet beregnet til 98 000 tonn. Overskuddet av mathvete for sesongen 2005/2006 ser ut til å bli på samme nivå. Det viktigste markedsreguleringstiltaket har begge årene vært å benytte mathvete i kraftfôrblandingene. I tillegg ble det for sesongen 2004/2005 overlagra korn for bruk i neste sesong. For inneværende sesong vil det sannsynligvis ikke være behov for å benytte dette virkemiddelet.

Når det gjelder de øvrige produksjonene som melk, sau/lam, fjørfekjøtt, pelsdyr, hagebruksprodukter og potet, har det ikke vært behov for ekstraordinære tiltak på markedsreguleringsiden.

De viktigste målsettingene for markedsreguleringen slik de er formulert i St.meld. nr. 19 (1999–2000) om norsk landbruk og matproduksjon er:

- Mest mulig stabile priser for produsentene, og noenlunde ens priser over hele landet
- Stabile avsetningsmuligheter for produsentene
- Stabile forsyninger i alle forbruksområder og til noenlunde ens pris
- Reguleringen skal bidra til at produsentene oppnår priser mest mulig i samsvar med jordbruksavtalens forutsetninger, samtidig som prisen i markedet skal holdes på eller under avtalt nivå, som gjennomsnitt for året.

Etter flere år med betydelig overskudd på sau/lam, er det spesielt positivt at det i 2005 igjen ble oppnådd tilnærmet markedsbalanse. På melk var det behov for å stimulere til økt produksjon i november og desember for å dekke etterspørselen i markedet. For å oppnå dette, ble det gitt fritak for overproduksjonsavgiften på inntil 2 prosent av kvotegrunnelaget for 2005.

For nærmere omtale av markedsreguleringstiltakene vises det til egen årsmelding fra Omsetningsrådet.

Prisutjevningsordningen for melk

Formålet med prisutjevningsordningen for melk (PU) er å sikre et høyere samlet markedspriset for melkeprodusenter, samt å gi melkeprodusenter mulighet til lik pris på melk uavhengig av melkeanvendelse og lokalisering av produksjon. En viktig premisse for ordningen er dessuten å sikre aktørene, som omfattes av den, like konkurransevilkår. Virkemiddelet er regulering av pris på melk som råvare til ulike anvendelser gjennom fastsetting av tilskudd og avgifter. Til sammen skal tilskuddene og avgiftene bidra til å øke den samlede verdien av melken.

Tilskudd og avgifter i prisutjevningsordningen for 2005

Statens landbruksforvaltning fastsetter avgifter og tilskudd for de ulike melkeanvendelsene. Disse satsene brukes ved avregningen av aktørens melkeanvendelse. Som utgangspunkt for satsfastsettelsen ligger blant annet aktørens volumprognoser, markedsregulators mulige markedspriset for avtaleåret og oppdatert informasjon om tollbeskyttelsen for aktuelle produkter. Sammenlignet med forrige avtaleår ble de fleste avgiftssatsene redusert med to øre/liter melk, mens de fleste tilskuddsatsene økte tilsvarende. Unntaket var tørrmelk til industri der nettoeffekten ble en reduksjon av tilskuddet med 1 øre/liter. For ferske oster økte avgiftssatsen med 8 øre/liter, mens tilsvarende prisgruppe i merkevareeksportmarkedet fikk et redusert tilskudd på 8 øre/liter. I biproduktgruppen for fløte til kremfløte ble avgiftssatsen økt med 50 øre/liter. Satsen for det særlige tilskuddet til meieriselskaper utenfor meierisamvirket ble økt med 1 øre/liter.

Grunnen til endringene i avgifts- og tilskuddsatsene var en forbedret melkeanvendelse, det vil si at inntektene til ordningen økte ved at man solgte mer av de avgiftspliktige produktene enn i forrige avtaleperiode.

Tine, Gausdalmeieriet og Rørosmeieriet er i perioden netto avgifts innbetalere til ordningen i perioden, mens Normilk, Jæren Gardsmeieri, Synnøve Finden og Ryfylkemeieriet er netto mottakere av tilskudd. Avgifts- og tilskuddsbeløpene omfatter hovedmelkeanvendelse, biproduktanvendelse (som fløte og myse), fraktordninger (innfrakt og distribusjon) og spesialordninger som i dag gjelder Q-meieriene.

Avgifter i PU for 2005		Tilskudd i PU for 2005	
Aktør	Avgiftsbeløp i kr	Aktør	Tilskuddsbeløp i kr
Tine	129 787 752	Normilk	73 806 600
Gausdalmeieriet	6 135 818	Synnøve Finden	19 404 955
Rørosmeieriet	2 008 617	Jæren Gardsmeieri	5 979 571
		Ryfylkemeieriet	88 699
SUM	137 932 187	Sum	99 279 825

Tall for 1. halvår er basert på revisorattesterte oppgaver, tall for 2. halvår på månedsrapporter

Aktørene i prisutjevningsordningen for melk er meieriselskaper, det vil si selskaper som kjøper ubehandlet melk til videreforedling eller produksjon av melkeprodukter. I 2005 var følgende aktører med i prisutjevningsordningen: Tine, Synnøve Finden, Normilk, Q-meieriene (Jæren Gardsmeieri og Gausdalmeieriet), Rørosmeieriet og Ryfylkemeieriet.

Årsaken til den store differansen mellom sum tilskudd og sum avgifter er i hovedsak større avgiftinnbetaling enn forventet. Dette gir økt fondsstørrelse og dermed et gunstig utgangspunkt for satsfastsettelse i neste periode. I tillegg skal differansen mellom tilskudd og avgifter dekke SLFs kostnader til administrasjon av PU-ordningen og kvoteordningen for melk, som i avtaleåret 2004/2005 var på til sammen 17 mill. kroner.

Etterkontroll og etterregning av Tine BA

I 2005 har SLF etterregnet perioden 2004. Resultatene er vist i tabellen nedenfor:

Meieriselskaper	Etterregning
Normilk	3 178 836
Synnøve Finden	9 954 717
Ryfylke	35 700
Jæren Gardsmeieri	2 103 394
Gausdalmeieriet	347 657
Røros	50 719
Sum uavhengige aktører	15 671 024

Hovedårsaken til etterregning for 2004 var store økninger i Tine BAs kostnader, uten tilsvarende økning i utsalgspris. Etterregningen for 2004, som ble gjennomført i 2005, beløper seg til ca 16 mill. kroner. Utbetaling til de uavhengige aktørene skjer ved tilsvarende innbetaling fra Tine.

Nedenfor vises endringene av de opprinnelige satsene i forbindelse med etterregningen i 2004. I følgende pris- og biproduktgrupper ble det etterregning i 2004:

Periode	Pris-/biproduktgruppe etterregnet	Endring av sats i kr/liter
1. halvår 2004	Ikke smaksatte flytende produkter, dagligvare	-0,091
1. halvår 2004	Ikke smaksatte flytende produkter, industri	-0,143
1. halvår 2004	Modna ost, dagligvare	-0,079
1. halvår 2004	Fløte til smør, dagligvare	-0,226
1. halvår 2004	Fløte til smør, industri	-1,330
2. halvår 2004	Ikke smaksatte flytende produkter, industri	-0,294
2. halvår 2004	Modna ost, dagligvare	-0,209
2. halvår 2004	Fløte til smør, industri	-0,901

Økologisk landbruk

SLF skal tilrettelegge for utvikling av økologisk landbruk og omsetning av økologiske landbruksprodukter blant annet gjennom forvaltning av midler bevilget over jordbruksavtalen.

Utviklingstiltak og markedsføring

Jordbruksavtalen gir føringer om at det på nytt skal etableres generisk (merkenøytral) markedsføring av økologiske produkter. I tillegg skal satsing på markedsutvikling vektlegges, herunder videreføring av ordningen med helkjedeavtaler (det vil si «fra jord til bord avtaler»).

Etterregning er en del av prisutjevningsordningen for melk. Den skal sikre at det er samsvar mellom prisen meieriene betaler for melk som råvare og prisen meieriene har mulighet til å ta ved salg av sine ferdigprodukter. Etterregningen baserer seg på kontroll av Tines prissetting. Dersom Tine har tatt for lav pris for sine melkeprodukter kan det utløse etterregning. Etterregningen er et sanksjonssystem som er rettet mot prisutjevningsordningens satsgrunnlag. Eksempelvis vil det utløse etterregning dersom Tine selger osten sin for billig, sammenlignet med de rammebetingelsene (noteringspris + avgift/tilskudd og foredlingskostnader) Tine er stilt ovenfor.

Utviklingstiltak for økologisk landbruk er inndelt i følgende tilskuddsordninger:

- Veiledningstiltak for primærprodusenter (20 prosjekter)
- Nasjonale pilotprosjekter (12 prosjekter)
- Markedsstrategier, inkludert helkjedeavtaler (43 prosjekter)
- Tilskudd til Fylkesmannens landbruksavdeling for oppfølging av tiltak i de regionale handlingsplaner for økologisk landbruk.

I tråd med signalene fra jordbruksavtalen er en relativt stor andel av tildelingene for 2005 gitt til markedsutvikling og helkjedeavtaler. Produsenter/producentgrupperinger og markedsaktører som Tine BA, Gilde Norge, Coop Norge og NorgesGruppen er fra 2005 med i helkjedeavtaler om forpliktende produksjon og omsetning av økologiske varer. I 2005 ble det også etablert et forprosjekt for å tilrettelegge for økologisk mat i kantine til IKEA. I tillegg har det vært mye positiv oppmerksomhet omkring blant annet storhusholdningsprosjektet som omhandler økologisk mat ved St. Olavs Hospital. Det er også økende interesse for økologisk mat på festivaler (Øyafestivalen og Molde Jazz Festival med flere).

SLF har publisert en oversikt med sammenstilling av prosjekter som det er bevilget midler til i 2005 (rapport 12/2005). Søknadsfrister for prosjekttilskudd innen utviklingstiltak for økologisk landbruk ble i 2005 endret fra 1. november til 1. september. Hensikten har vært at alle prosjektsøkere skal få tilbakemelding før årsskiftet.

Høsten 2005 tok SLF initiativ til å etablere et prosjekt for å synliggjøre økologiske produkter i butikk. Alle kjedene ble invitert til å delta. Coop Norge, NorgesGruppen, ICA Norge og Helios valgte å delta og samarbeide om en butikk kampanje som skal gjennomføres i 2006. SLF har i 2005 også hatt kontakt mot opplysningskontorene, som i jordbruksavtalen ble anmodet om å ta et ansvar for generisk markedsinformasjon i 2006. Det ble ikke avklart hvordan dette arbeid skal gjennomføres.

Produksjon og omsetning

Foreløpige beregninger viser at ved utgangen av 2005 utgjør økologisk dyrket areal 3,6 prosent av totalt jordbruksareal. Inkludert areal under omlegging utgjør samlet areal 4,2 prosent. Dette er en viss fremgang fra 2004. Men sett i sammenheng med målsettingen om 10 prosent økologisk arealandel innen 2010 er tallene beskjedne.

Fra omsetningssiden melder både NorgesGruppen, Coop Norge og ICA Norge om til dels betydelig økning i omsetning av økologiske varer fra 2004 og til 2005. Både Tine BA og Gilde Norge har gitt foreløpige meldinger om at andeler av økologiske produkter som når frem til forbruker som økologisk vare, har økt fra 2004 til 2005. I 2005 har det derfor vært mange positive trekk i markedsutviklingen for økologiske produkter.

SLFs rapport med statistisk materiale for produksjon og omsetning innenfor økologisk landbruksproduksjon i 2005, vil bli lagt frem i mars 2006.

For 2005 ble det inklusive engangstiltak bevilget totalt 118 millioner kroner til økologisk landbruk over jordbruksavtalen:

- Direktetilskudd (omleggingstilskudd, areal- og husdyrtilskudd): 69 millioner kroner
 - Tilskudd til utviklingstiltak: 38,0 millioner kroner
 - Forskningsmidler øremerket økologisk landbruk: 8,0 millioner kroner
 - Engangsbevilgning på 3,0 millioner kroner til prisnedskrivning av overskudd av økologisk korn. I alt ble 4 400 tonn korn nedskrevet og benyttet i konvensjonelt kraftfôr.
-

Forskning

Det er tre hovedfinansieringskilder for forskning og utvikling (FoU) innen Landbruks- og matdepartementets ansvarsområde:

- Fondet for forskningsavgift på landbruksprodukter (Fondsstyret)
- Forskningsmidler over jordbruksavtalen (Avtalestyret)
- Norges forskningsråd

SLF er sekretariat for de to førstnevnte.

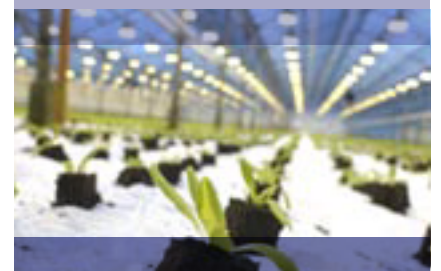
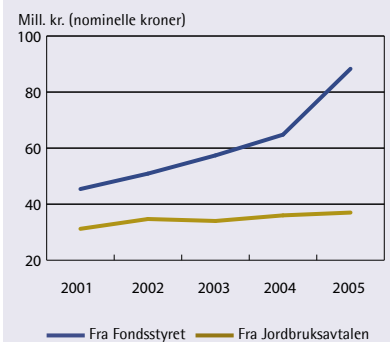
Samordning i forskningsforvaltningen

I 2004 ble styringen av forskningsmidlene over jordbruksavtalen og Fondet for forskningsavgift på landbruksprodukter samordnet ved at Avtalestyret ble en del av Fondsstyret. I praksis innebærer det at Norges Bondelag, Norsk Bonde- og Småbrukarlag og Landbruks- og Matdepartementet sine representanter i Avtalestyret også representerer sine respektive organisasjoner i Fondsstyret. Formålet med samordningen er å få til en helhetlig og effektiv forvaltning av de samlede forskningsmidlene innen landbrukssektoren. I 2005 har Avtalestyret og Fondsstyret vært med på en felles utlysning av midler med Matprogrammet og Arealprogrammet i Forskningsrådet. Det er etablert et tett samarbeid med Forskningsrådet.

I 2005 har Fondsstyret utbetalt 88,3 mill. kroner til forskning. Fondsstyret har ansvaret for basisbevilgningen til Matforsk. I 2005 utgjorde den 50,5 mill. kroner. De øvrige midlene gikk til forskningsprosjekter innen hele verdikjeden i matproduksjonen, men med hovedvekt på primærleddet. Avtalestyret har brukt 37 mill. kroner til forskningsprosjekter i 2005.

Samarbeidet med Forskningsrådets programmer har medført at de fleste forskningsprosjekter finansieres i felleskap mellom Fondsstyret, jordbruksavtalen og Forskningsrådets programmer. Samarbeidet gir også landbruksnæringen innflytelse på de samlede prioriteringer av midler til landbruksforskning.

Forskningsmidler 2001-2005

Handel og industri

Gjennom et godt fungerende importvern, oppfyllelse av internasjonale rettigheter og forpliktelser, samt en godt fungerende næringsmiddelindustri, sikres det levedyktige forhold for norsk landbruksproduksjon. De viktigste ansvarsområdene til resultatområdet Handel og industri er importvern (toll, tollnedsettelse, importkvoter), ordningen med råva-repriskompensasjon, eksportstøtteordninger, ekstern kontroll, markeds- overvåkning og prisinnhenting.

En eller flere ganger årlig publiseres ulike rapporter og oversikter over bl.a. økologisk produksjon og forbruk, lagerbeholdninger og målprisuttak på ulike landbruksprodukter. Overordnede statistikker over importverdi og volum er en viktig del av markedsovervåkingen.

WTO

SLF har en viktig rolle som rådgiver for Landbruks- og matdepartementet når det gjelder forhandlinger rundt internasjonale avtaler. I 2005 var det naturlig nok WTO-forhandlingene som preget dette arbeidet. SLF har bistått de norske forhandlerne med analyser og grunnlagsmateriale, og har hatt ansvaret for faglige vurderinger og beregninger.

SLF har fortløpende foretatt beregninger og vurderinger knyttet til det grunnlagsmaterialet som Norge bruker i forhandlingene, spesielt på markedsadgang. Mange personer i SLF har vært involvert i beregningene, og det har vært en betydelig kompetanseoppbygging med hensyn til WTO-arbeidet.

Noen områder som har vært sentrale:

- Ad valorem ekvivalenter (AVE'er)
Utarbeidelse av beregningsmetodikk for å omregne tollsatser til prosenttoll. AVE bestemmer hvilket bånd, eller intervaller, den enkelte tollsats plasseres i under WTO-forhandlingene.
- Utvikling av beregningsmodeller
Beregninger, analyser og vurderinger for å se hvordan ulike formler for tollreduksjoner slår ut for Norge.
- Beregning av inntektsendringer og sensitive produkter
Beregning av inntektsendringer for de viktigste sektorene, og hva dette vil kunne bety for produsentprisen. Høsten 2005 ble det, i samarbeid med Landbruks- og matdepartementet og de ulike markedsregulatorne, startet opp et arbeid med å identifisere mulige sensitive produkter.

I dette arbeidet har det vært fortløpende kontakt med Landbruks- og matdepartementet. I tillegg har SLF samarbeidet med representanter for næringslivet og enkeltbedrifter for å kvalitetssikre data og å få innspill om priser og markedsforhold.

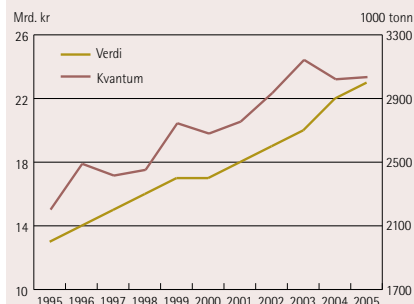
Utenlands bearbeiding av landbruksvarer

Ny ordning for utenlands bearbeiding av landbruksvarer ble innført fra 1. juli 2005. En egen forskrift om tollnedsettelse for landbruksvarer som gjeninnføres etter bearbeiding i utlandet ble fastsatt av Landbruks- og matdepartementet og hjemlet i tolltariffens innledende bestemmelser.

Tidligere var det et generelt regelverk for alle varer som ble sendt ut av Norge for bearbeiding og gjeninnførsel. Det innebar åtte prosent toll på bearbeidingskostnadene i utlandet. Aktører

Import av landbruksvarer (kilde SSB)

Handelsstatistikken med utlandet viser at norske landbruksvarer utfordres stadig sterkere av importerte varer. Et markert trekk de siste årene er at verdien av importen øker i større grad enn volumet. Dette skyldes en markert økning i importen av bearbejdede landbruksvarer, en stor utfordring for norsk næringsmiddelindustri.

som benyttet seg av ordningen fikk utilsiktede økonomiske fordeler på det norske markedet i forhold til bedrifter som produserte tilsvarende varer i Norge, basert på norske råvarer. Denne uthulingen av importvernet for landbruksvarer førte til at det ble laget en egen ordning for utenlands bearbeiding av landbruksvarer. Bedrifter som ønsker å benytte seg av ordningen må etter 1. juli 2005 søke SLF om tillatelse til nedsatt tollsats for landbruksvarer som gjeninnføres etter bearbeiding i utlandet. Tollsatsen fastsettes på bakgrunn av de varene som tilføres i utlandet. Det belastes ikke toll for norske eller tidligere fortollede varer, og det er ikke lenger toll på bearbeidingskostnadene.

Det har vært stor interesse for ordningen etter at nytt regelverk ble innført. SLF ser at aktørene fører ut en større andel norske og tidligere fortollede råvarer nå enn under den gamle ordningen. Råvarene sendes til foredlingsanlegg i utlandet, hovedsakelig for bearbeiding som salting, tørking, kutting, pakking og emballering. Overgangen fra en ren tollordning til en landbruksordning har fungert bra. Innføringen av den nye forskriften har etter SLFs vurdering medført et nødvendig korrektiv i forhold til intensjonen med ordningen ved at alle landbruksvarer som tilføres i utlandet nå blir tollbelagt med ordinær tollsats. Konkurransfordelen aktørene fikk ved at landbruksvarer ble innført til lav tollsats kan ikke lenger oppnås, og slik sett fungerer det nye regelverket etter hensikten.

Utenlands bearbeiding

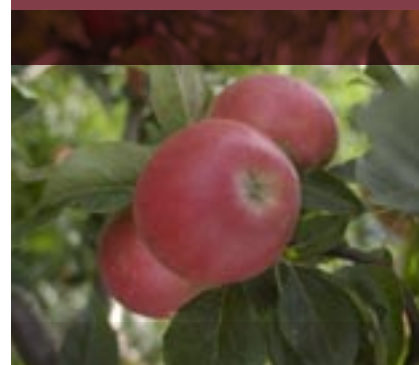
Vareslag	Antall aktører	Sum kg på utstedte innførselstillatelser
Kjøtt av fjærfe	1	439 000
Kjøtt, saltet/tørket/røyskt	5	1 048 000
Melk og fløte	1	226 000
Ost og ostemasse	2	1 881 000
Fugleegg uten skall w	1	109 000
Grønnsaker, fryste	1	190 000
Pølser og lignende	5	4 684 000
Annet tilberedt eller konservert kjøtt	5	4 947 000
Sjokolade og næringsmidler med innhold av kakao	1	1 000
Næringsmidler av mel/stivelse/maltekstrakt	2	509 000
Andre grønnsaker, fryste	1	952 000
Andre grønnsaker, ikke fryste	1	25 000
Syltetøy	1	1 700 000
Frukt- og grønnsaksafter	1	300 000
Tilberedte næringsmidler	3	385 000

Antall aktører, innførselstillatelser og kvantum for de største varegruppene innenfor utenlands bearbeiding i 2005

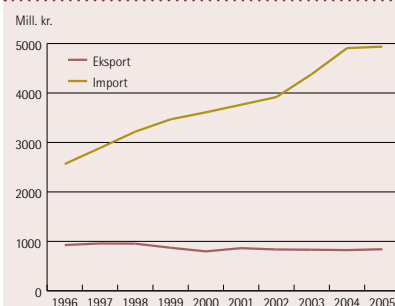
Samarbeidet SLF/TAD

Siden landbruksmyndighetene overtok forvaltningen av det tollbaserte importvernet for landbruksvarer har det vært en positiv utvikling i samarbeidet mellom SLF og tollmyndighetene. SLF og Toll- og avgiftsdepartementet (TAD) forvalter regelverk som er av stor betydning for næringsmiddelindustrien og importører/eksportører. Derfor er det av stor betydning både for forvaltning og kontroll at begge etater har god kompetanse om hverandres ansvarsområder.

I 2005 var det en rekke møter på alle nivåer mellom TAD og SLF der mer langsiktige utfordringer så vel som konkrete saker ble diskutert. Det er enighet om å fortsette arbeidet med

Import- og eksportverdi RÅK-varer

Eksportverdien har de siste årene ligget på i underkant av 900 mill kr, men det har vært en kraftig økning i importverdien til i underkant av 5 milliarder kr 2005. Det siste året har importvolumet flatet ut, noe som kan indikere at markedet for RÅK-varer har stabilisert seg.

RÅK-ordningen bidrar til at norsk næringsmiddelindustri kan produsere industrielt bearbejdede jordbruksprodukter basert på bruk av norske råvarer. Tilskuddet skal bidra til å utjevne forskjeller i råvarepris mellom Norge og verdensmarkedet.

å heve kompetansen om hverandres ansvars-områder både gjennom daglig kontakt, møter, felles seminarer og kurs.

Siden myndighetsområdene mellom toll- og landbruksmyndighetene berører hverandre på mange områder, er det ikke alltid innlysende for brukerne hvor myndighetsansvaret ligger i hvert enkelt tilfelle. Derfor er det enighet om å utvikle en tettere samordning av informasjons- og veiledningsarbeidet overfor brukerne. Når det gjelder endringer i tolltariffens vareinndeling, som er tollmyndighetenes ansvar, er det etablert et samarbeid som innebærer at LMD/SLF kan gi innspill ut i fra næringspolitiske hensyn.

Et eksempel på det gode samarbeidet har vært arbeidet med å endre ordningen for utenlands bearbeiding av landbruksvarer. Det nye regelverket ble behandlet både i SLF og TAD før det ble vedtatt. På det praktiske plan var det jevnlig kontakt mellom saksbehandlere i forarbeidet, samt for å finne effektive datatekniske løsninger.

Forskriftsendring

Ny forskrift om administrative tollnedsettelse for landbruksvarer (FAT) ble vedtatt i desember 2005. Systematikken i forskriften bygger på forslaget til den nye tolloven, og forvaltningspraksis er nedfelt i forskriften for å sikre mer forutsigbarhet og gjøre den mer brukervennlig. Dette gjelder blant annet tolladministreringen for kjøtt. Videre er tollnedsettelse for lagringspoteter en forskriftsfesting av den praksis som tidligere ble fulgt. Lagringspoteter har nå en tollsats på 1,12 kr/kg hele året.

Den nye forskriften åpner også for at flere innsatsvarer til produksjon av bearbeidede landbruksvarer innenfor EØS-avtalens Protokoll 3 kvalifiserer for tollfritak. Endringen medfører at nye innsatsfaktorer som importeres tollfritt som del av ferdigprodukter også kan importeres tollfritt som råvare til produksjon av slikt produkt i Norge. På denne måten bidrar forskriften til like konkurransevilkår for markedsaktørene.

Nettauksjoner i 2005

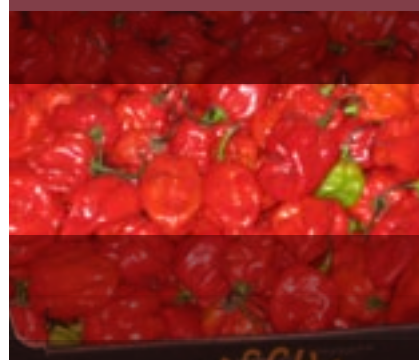
Auksjon på internett ble brukt som fordelingsmåte for 53 importkvoter for landbruksvarer i 2005. Til sammen 143 firmaer ble godkjent for deltakelse i auksjonene, noe som er en økning på 20 prosent siden 2003.

Kvoten for annet vilt fikk flest bud med 1 853, og den høyeste oppnådde prisen på 61,00 kr/kg. Størst interesse var det for kvoten for pølser, som hadde 34 budgivere. Storfekjøttkvoten innbrakte det høyeste auksjonsbeløpet, til sammen 35,1 mill. kroner. Denne kvoten ble også fordelt til flest aktører. Til sammen 20 firmaer fikk en andel av denne.

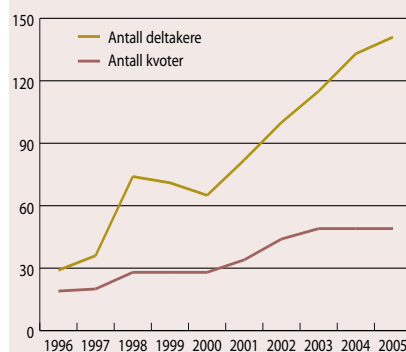
Budsjetterte auksjonsinntekter for 2005 var satt til 50 mill. kroner, mens det faktiske beløp summerte seg til 78,6 mill. kroner. Avviket skyldes at det alltid vil være svært vanskelig å budsjettere inntektene fra auksjoner fordi markedsverdien for enkelte kvoter svinger sterkt fra år til år.

Aktørene har blitt mer profesjonelle brukere av det databaserte auksjonssystemet. De vet hva de er villige til å betale for en kvote, og auksjonene kan nå avsluttes raskere enn tidligere.

Fleire av kvotene er svært attraktive og dette har ført til at etterspørselen langt overstiger tilbudet. Deltakerne har gjennom auksjonsforløpet måttet justere sine bud på mengdesiden. Dette er gjort som en konsekvens av at kvoterenta per enhet øker, med den følge at totalprisen for importtillatelsene også stiger.

Utvikling i antall auksjonskvoter og deltakere

Oppfølging av jordbruksavtalens prisbestemmelser

Markedsregulatorne er ansvarlige for at jordbruksavtalens prisbestemmelser blir fulgt, samt at det legges til rette for at de fremforhandlede målprisene kan tas ut i markedet. SLF har noteringsansvaret for grøntsektoren.

I jordbruksavtalen 2005-2006 ble noteringsgrunnlaget for fjørfe endret til å omfatte betydelig større kyllinger enn tidligere. Endringer i fraktordningene for kjøtt fører til at inndelingen i over- og underskuddsområder faller bort. Definisjonen av noteringsgrunnlaget ble derfor endret i jordbruksavtalen 2005-2006 og er nå knyttet til slakterier på definerte steder. I praksis medfører dette ingen reell endring fra tidligere.

Modernisering av auksjonssystemet

Fordelingen av tollkvoter blir i stor grad gjort gjennom auksjoner på Internett. Det egenutviklede auksjonssystemet er fra 2000, og SLFs IKT-satsing har medført at det har vært nødvendig å oppgradere systemet.

Det ble gjennomført et forprosjekt med tanke på å få et bedre auksjonssystem. Forprosjektet omfattet mindre oppgraderinger av det eksisterende systemet. Dessuten ble et eksternt system testet for å høste erfaring med andre elektroniske auksjonssystemer. Oppgraderingene av det egenutviklede systemet ble avsluttet i september 2005. I oktober/november 2005 gjennomførte SLF høstens storauksjon, med 44 auksjoner i løpet av en uke, på et leid spesialtilpasset system. Forprosjektet konkluderte med en anbefaling om at en fremtidig løsning bør basere seg på leie av auksjonssystem. Endelig avgjørelse om valg vil bli gjort i 2006.

Videreutvikling av resultatområdet

Det har vært gjennomført et utviklingsprosjekt i Handel og industri i 2004/2005. Hovedmålet med prosjektet var å beskrive og konkretisere fremtidige utfordringer, og å forslå tiltak for å møte disse.

Prosjektet anbefalte at det setter i gang tiltak innenfor følgende områder:

- styrke rollen som nasjonal fagmyndighet innenfor fagområdet
- oppfylle IKT-strategien på resultatområdet
- videreutvikle kompetansen
- videreutvikle samarbeidet med tollmyndighetene

Tiltakene vil bli iverksatt i perioden 2005 – 2007.

Administrasjon

Resultatområdet administrasjon har oppgaver knyttet til organisasjonsutvikling, personalforvaltning og økonomistyring samt informasjon og kommunikasjon, dokumentasjon, IKT og drift. Dette skal bidra til en velfungerende virksomhet som utnytter sine ressurser på en effektiv måte, og som gjennom forvaltning og rådgivning sikrer brukerne effektive tjenester.

De viktigste ansvarsområdene er knyttet til utvikling av personal- og lønnspolitikk, drøftinger og forhandlinger med organisasjonene, kompetanseutvikling, organisasjonsutvikling, økonomistyring, dokumentasjon og intern informasjon, interne driftsoppgaver samt IKT-systemer. Resultatområdet har videre ansvar for stabs- og støttefunksjoner, og skal være en pådriver for å realisere Statens landbruksforvaltning sine strategier.

Kommunikasjon

SLF har som mål at bruken av informasjon og kommunikasjon som virkemiddel, på linje med andre virkemiddel, skal styrkes i organisasjonen som helhet. Med bakgrunn i dette er det omdispensert ressurser i organisasjonen, slik at alle avdelinger nå besitter informasjonsfaglig kompetanse.

Kommunikasjonsstrategien i SLF inneholder fire hovedmål:

- SLF skal gi relevant og helhetlig informasjon på eget forvaltningsområde.
- SLF skal fremstå som et åpent forvaltningsorgan som kommuniserer godt med omverdenen.
- SLF skal ha medarbeidere som er gode på kommunikasjon, og som ser nytten av å dele kunnskap med andre.
- SLF skal ha en informasjonsberedskap i forbindelse med kriser.

Personal- og organisasjonsutvikling

Per 31. desember 2005 hadde SLF 187 årsverk. I 2005 var det en turnover på 4,3 % inklusiv ansatte som gikk av med pensjon.

I SLF er det jobbet systematisk med Helse- miljø og sikkerhet og spesielt med implementering av avtale om inkluderende arbeidsliv (IA-avtalen). Informasjon og opplæring er gitt både til medarbeiderne, verneombudene, AMU-representantene og lederne. De nye rutinene i forhold til sykefraværsoppfølging fungerer bra. Bruken av egenmeldinger har ikke økt etter at IA-avtalen ble innført. Arbeidsmiljøet i SLF er bra, noe som bekreftes av både de tillitsvalgte og Bedriftshelsetjenesten etter årets helseundersøkelse.

Det avholdes jevnlig møter med tjenstemannsorganisasjonene, og samarbeidet med de tillitsvalgte oppleves som godt. Utviklingsprosjekter i tre avdelinger er sluttført. Det er utformet gjennomføringsplaner, og iverksettingen av tiltak som følger av utviklingsprosjektene er igangsatt.

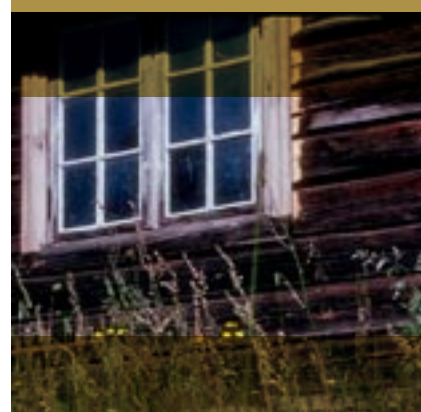
Kompetanseutvikling

Kompetanseutvikling er et strategisk viktig område for SLF. Det er etablert et internt kompetanseprogram som skal bidra til målrettet og strategisk kompetanseutvikling i SLF. Programmet er et supplement til det som skjer av kompetanseutvikling i avdelingene gjennom det daglige arbeidet. Kompetanseprogram 2003-2004 er evaluert og tilbakemeldingene er gode. Det er imidlertid behov for å målrette satsningen ytterligere. Nytt kompetanseprogram er utarbeidet.

SLFs administrasjon har hatt følgende hovedmål i 2005:

- Bidra til å realisere SLF som e-forvaltning og sikre brukerne effektive tjenester
- Bidra til at SLF fremstår som en velfungerende, kompetent og effektiv virksomhet
- Sikre god informasjon og kommunikasjon overfor brukerne eksternt og internt

I 2005 er det arrangert 13 kurs og seminar finansiert over de sentrale kompetansemidlene i SLF. I mai 2005 gjennomførte seks ansatte fra Avdeling handel og industri to dagers hospitering ved Tollregion Sør Norge som oppfølging av samarbeidsavtalen som SLF har inngått med Tollvesenet 25.10.2000. Det er lagt til rette for hospitering og rotasjon av medarbeidere mellom SLF og Landbruks- og matdepartementet, og flere ledere har gjennomført eksterne lederutviklingstiltak. Av fellestiltak har det vært arrangert 3 samlinger i Forum for ledelse, og temaene har vært Inkluderende arbeidsliv, eksternt kommunikasjon og leder- og ledelsesutvikling.

Likestilling

SLFs personalpolitikk understøtter arbeidet med å oppnå likestilling mellom kjønnene. Det arbeides aktivt med å tilrettelegge arbeidssituasjonen for ansatte i henhold til vår lønns- og personalpolitikk. Det stor oppslutning både blant kvinner og menn om de kompetansetiltak som tilbys i SLF. Både kvinner og menn gis prosjektlederansvar, og i 2005 var det flere kvinner enn menn som var prosjektledere.

SLF har fokus på likestilling gjennom rekruttering, og det er tilsatt flere kvinner enn menn i 2005. SLF har fokus på likelønn ved innplassering av nytilsatte. Det er imidlertid fortsatt lønnsforskjeller mellom kvinner og menn i flere stillingskategorier. Unntaket er lederstillingene. Etter SLFs vurdering er ikke alle lønnsforskjeller kjønnsbetinget, men kan forklares ut i fra forskjeller i alder og erfaring. Pga. nulloppgjøret i staten våren 2005 er det ikke gjennomført lokale lønnsforhandlinger. I samråd med tjenestemannsorganisasjonene har SLF ikke sett behov for å gjennomføre andre tiltak innen likestilling i 2005.

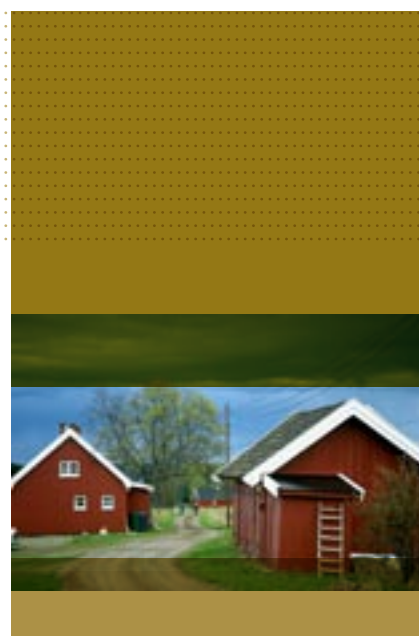
Lønns- og personalpolitikken skal gjennomgås i 2006. Likestilling er et tema lønns- og personalpolitikken og det er dermed naturlig å drøfte status og behovet for eventuelle tiltak i den forbindelse.

Nøkkel tall 2005 per 31.12.05 (likestilling)	%	antall
Kvinneandel*	57 %	
Antall kvinner i deltidsstilling		11
Antall menn i deltidsstilling		0
Antall eksternt kunngjorte stillinger		26
Andel kvinnelige søkere til de eksternt kunngjorte stillingene	50 %	
Antall nytilsatte kvinner		15
Antall nytilsatte menn		11
Kvinnens andel av totalt antall overtidstimer	58,3 %	
Antall ledere		24
Antall kvinnelige ledere		9
Antall mannlige ledere		15
Prosentvis andel kvinnelige ledere	33 %	
Antall faste kvinnelige stedfortredere		8
Antall prosjekter**		28
Andel kvinnelige prosjektledere	78,6 %	
Antall kvinner som har fått stipend til etter- og videreutdanning, eksterne kurs		2
Antall menn som har fått stipend til etter- og videreutdanning, eksterne kurs		2
Antall benyttede plasser på interne kurs og seminar ***		133
Andel kvinner som har deltatt på interne kurs og seminar	59 %	

* Kjønnfordelingen er jevn i to avdelinger. I tre avdelinger er det overvekt av kvinner.

** Prosjekter organisert i henhold til SLFs prosjekthåndbok

***Obligatoriske tiltak samt kortere seminar uten påmelding er da holdt utenom.

Gjennom målrettet personalpolitikk, organisasjonsutvikling og kompetanseutvikling skal SLF skape en velfungerende organisasjon med initiativrike, endringsdyktige og serviceinnstilte medarbeidere.

Kjønnsfordeling og gjennomsnittlig avlønning for kvinner og menn per 31.12.05 *

Stillingskategori	Antall kvinner	Gjennomsnittlig lønnsnivå kvinner	Antall menn	Gjennomsnittlig lønnsnivå menn
Ledelse	9	517 356	14	510 050
Konsulent/sekretær	15	296 513	7	329 200
Førstekonsulent/ Seniorkonsulent	33	335 791	23	341 513
Rådgiver/prosjektleder/ Seniorrådgiver	49	381 400	37	423 300

* Tabellen baserer seg på det totale antall som per 31.12.05 mottok lønn fra SLF. Tabellen inkluderer dermed både ansatte som er i lønnet permisjon og deres vikarer.

Grønn Stat

SLF har vurdert og iverksatt tiltak for de områder som berøres av miljøledelse og Grønn Stat i SLF. Det er vurdert og iverksatt tiltak innenfor områdene avfallshåndtering, energibruk, miljøvennlig transport og innkjøp. I tillegg til vanlig papiravfall (ca 2000 liter i uken), er alt papir til makulatur lagt over i egne låste beholdere som tilsvarende blir fraktet bort og forskriftsmessig makulert og gjenvunnet. SLF har videre ordninger for innlevering og retur av elektronisk avfall, PC-er og IKT-utstyr.

SLF har igangsatt arbeidet med å redusere maskinparken for kopi-, print- og faksfunksjoner, for å redusere energikostnader og innkjøpskostnader som følge av mindre forbruk av papir. Samtidig vil det være krav ved øvrige innkjøp om miljømerkede produkter. Av øvrige tiltak kan nevnes innkjøp av telefonkonferanseapparater i den hensikt å redusere persontransport-tjenestene.

Videreutvikling av resultatområdet

Det har vært gjennomført et prosjekt knyttet til videreutvikling av Avdeling administrasjon i 2004/2005. Hovedmålet med prosjektet var å sette avdelingen bedre i stand til utnytte mulighetene i moderne informasjonsteknologi (e-forvaltning), og på den måten oppnå effektivitet, forenklinger og ikke minst elektroniske tjenester for brukerne. Alle ansatte i avdelingen og tjenestemannsorganisasjonen har vært involvert i prosjektet som resulterte i en omorganisering av avdelingen høsten 2005.

Kontrollvirksomheten 2005

Gjennom året utførte SLF både manuelle og automatiske kontroller for å sikre at tilskudd ble gitt i tråd med forutsetningene. Kontrollresultater ble rapportert og fulgt opp, både internt og i dialog med Fylkesmenn, kommuner og aktuelle bedrifter. Oppfølgingsarbeidet har i stor grad bidratt i effektiviseringen av SLFs tilskuddsforvaltning.

Positive funn og utviklingstrekk:

- Fylkesmannsembetene har gjennomført regelmessige kommunesamlinger der de har gitt systematisk veiledning av kommunene innen sine regioner. Enkelte landbruksavdelinger har utviklet en mer systematisk tilnærming til kontroll av tilskuddsordninger.
- Oppfølgingskontroller hos næringsmiddelbedrifter der det tidligere ble påvist manglende sporbarhet og avvik mellom produksjonsresepter og data som var meldt til SLF, viste at bedriftene legger om til systemer og rutiner som har innarbeidet SLFs krav til opplysninger, noe som viser at ekstern kontroll har gitt merverdi.

Viktige resultater av SLFs stikkprøvekontroller i 2005:

- Enkelte Fylkesmenn har mangelfull dokumentasjon av søknader om dispensasjoner fra bestemmelsene som gjelder krav til merverdiavgiftspliktig omsetning
- Saksbehandlingen av søknader om dispensasjoner fra regelverket om velferdsordningene følger ikke bestemmelsene konsekvent i en del fylkesmannsembeter.
- Enkelte kommuner har mangelfull dokumentasjon av utgifter til sykdomsavløsning.
- Noen kommuner synes det er vanskelig å kontrollere produsenter som har mellom kroner 30 000 og 50 000 i omsetning.
- Kommunenes stikkprøvekontroll av arealer gjennomføres ulikt.
- Enkelte kommuner foretar ikke trekk i produksjonstilskuddet selv om miljøplanene er mangelfulle. Kvaliteten på miljøplaner varierer en del.
- Kommunene skal bruke sin skjønnsmyndighet når de avgjør om det skal foretas avkorting av produksjonstilskuddet etter stikkprøvekontroll. SLF oppfatter at enkelte kommuner synes avkortingsproblematikken kan være utfordrende, bl.a. fordi det er kort avstand til brukerne.
- Enkelte kommuner trekker ikke tilbake omleggingstilskudd til økologisk landbruk selv om produsentene har sluttet som økologiske bønder før karensperioden er over.
- Stikkprøvekontroller av ulike tilskuddsordninger til industrien, og refusjon til markedsregulator for melk, har i 2005 påvist en del feil i søknadsdata og utbetalinger. Dokumenterte avvik er rettet. Næringsmiddelbedrifter er også gjort oppmerksom på feil i søknadene som har gjort at de har søkt om, og fått mindre tilskudd enn de er berettiget til.

Ulik praktisering av regelverket og mangelfull dokumentasjon er rapportert til de kommuner og fylkesmenn det gjelder.

Samarbeid med andre

Det har i løpet av året vært gjennomført hospitering ved Tollregion Sør-Norge, Kristiansand S. Hospiteringen ble gjennomført med seks representanter fra SLF. I tillegg har SLF holdt informasjonsmøte hos Tollvesenet i Drammen. Informasjonsmøte er også gjennomført hos Mattilsynet i Oslo. Hensikten med hospiteringen og informasjonsmøtene er å få en felles forståelse av det regelverket som begge etater berøres av i den daglige saksbehandlingen.

Som grunnlag for kontroller og saksbehandling er det i forberedelsene innhentet TVINN-analyser fra tollvesenet for vurdering av om firmaene importerer landbruksråvarer det samtidig søkes tilskudd for. Dette er svært viktig informasjon, og gir nyttige opplysninger i forberedelser til kontroller. Eventuelle funn som har betydning for tollvesenet rapporteres tilbake.

Risiko og vesentlighet

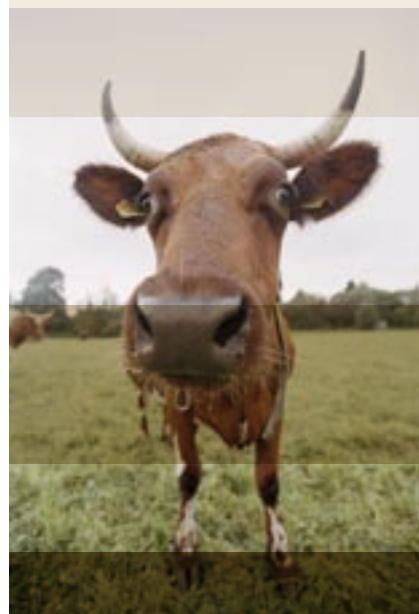
SLF gjennomfører både manuelle og maskinelle kontrolltiltak. Maskinell kontroll brukes så langt det er mulig. Tiltakene er utviklet over tid, og tilpasset den enkelte ordning. Det ligger ulike vurderinger bak valget av kontrollordning. Selve begrepene risiko og vesentlighet brukes ikke alltid som grunnlag for valget, men i praksis er det ofte vurderinger av risiko for feil og ordningens vesentlighet som blir gjort og som bestemmer hvordan kontrolltiltakene skal innrettes og settes i verk.

Når det gjelder SLFs manuelle stikkprøvekontroller brukes begrepene aktivt, og ressursene på dette området disponeres på bakgrunn av en vurdering av vesentlighet og risiko for feil. Det utarbeides en samlet overordnet kontrollplan som gjelder i fire år. Den ajourføres hvert år på bakgrunn av føringer i tildelingsbrevene, og er utgangspunktet for mer detaljerte årlige planer.

I vesentlighetsbegrepet legges både et kvantitativt og et kvalitativt element; budsjettstørrelse og politisk eksponering. Det er ofte en nær sammenheng mellom budsjettstørrelse og graden av eksponering, men det kan også være stor oppmerksomhet rundt en ordning selv om budsjettet ikke er så stort. Vurdering av vesentlighet har nær sammenheng med en vurdering av konsekvensen hvis det oppstår feil. Konsekvensen kan variere, både etter hvor stor feilen eventuelt er, og med eksponeringsgraden.

Risikoen for feil vurderes på bakgrunn av SLFs mål, og flere kriterier inngår: kompleksitet i regelverket, ny/endret ordning, uklart regelverk, antall søknader, tidskritisk saksbehandlingstid, kunnskap om bevisst feil/svindel, uklare ansvarsforhold, type tilskuddsmottaker, tidligere kjente feil. I tillegg vurderes kvaliteten på den interne kontrollen på bakgrunn av en rekke kriterier: kompetanse/erfaring, ressurser, automatiserte/manuelle prosesser, arbeids- og ansvarsdeling/arbeidsprosesser, informasjon/rapportering/avvik, bruk av relevant revisorbe-kreftelse, risikovurdering. Selv om risikoen for feil i utgangspunktet er stor, kan kvaliteten på den interne kontrollen være så god at den reduseres betraktelig, eller omvendt.

SLF arbeider for å øke sin kompetanse, slik at man skal bli enda mer målrettet når det gjelder risiko-vurderinger. Målet er generelt å gjennomføre effektive kontrolltiltak, rette feil og skaffe informasjon om måloppnåelse og om alle vilkår er overholdt. Det arbeides også for å forbedre kontrollrutinene, og effektivisere ressursbruken til det beste for brukere og forvaltning. SLF samarbeider med andre kontroll-instanser der det er naturlig.

Klage- og dispensasjonsaker

Klage- og dispensasjonsaker innenfor erstatningsordningene

Målet med erstatningsordningene i landbruket er å redusere tap som skyldes uforutsette skader som det ikke har vært mulig å forhindre og forsikre seg mot, og tap som følge av offentlige pålegg og restriksjoner. Erstatningsordningene i landbruket er hjemlet i Jordloven og Matloven. Saksbehandling av erstatningsordninger i landbruket utføres av Fylkesmannen fra 2004, og SLF er klageinstans.

Ordning	Antall saker				
	Dispensasjon			Klage	
	Innvilget	Delvis	Avslått	Innvilget	Avslått
Erstatning off. pålegg planter				1 (delvis)	2
Erstatning off. pålegg husdyr					1
Erstatning, Radioaktivitet	1			1 (delvis)	3
Erstatning, Katastrofetap husdyr			8		4
Erstatning, Avlingssvikt					6

Klagesaker i prisutjevningsordningen for melk

Formålet med prisutjevningsordningen for melk (PU) er å sikre et høyere samlet markedsprisuttak for melkeprodusenter. Samt gi melkeprodusenter mulighet til lik pris på melk uavhengig av melkeanvendelse og lokalisering av produksjon. En viktig premisse for ordningen er å sikre aktørene, som omfattes av den, like konkurransevilkår. Virkemiddelet er regulering av pris på melk som råvare til ulike anvendelser gjennom fastsetting av tilskudd og avgifter.

Klager og klagedato	Klagen gjelder	SLFs behandling	Merknader
TINE BA 27.01.05	Klage over etterregningsvedtak første og andre halvår 2003	Ingen av anførselene tatt til følge. Oversendt LMD 13.04.05	Etterregningsoppgjøret for andre halvår ble noe justert 25.01.05
Synnøve Finden 27.01.05	Klage over etterregningsvedtak første og andre halvår 2003	Ingen av anførselene tatt til følge. Oversendt LMD 13.04.05	En innsynsbegjæring ble imøtekommet
Synnøve Finden 21.01.03	Klage over PU-satser fra 1.1.03	Vedtaket opprettholdt og klagen oversendt LMD til behandling	
Synnøve Finden 14.04.03	Klage over PU-satser fra 1.4.03	Vedtaket opprettholdt og klagen oversendt LMD til behandling	
Synnøve Finden 21.07.03	Klage over PU-satser fra 1.7.03	Vedtaket opprettholdt og klagen oversendt LMD til behandling	
Synnøve Finden 14.10.03	Klage over PU-satser fra 1.20.03	Vedtaket opprettholdt og klagen oversendt LMD til behandling.	
TINE BA 17.11.05	Klage over etterregningsvedtak første og andre halvår 2004	Under behandling	
Synnøve Finden 21.11.05	Klage over etterregningsvedtak første og andre halvår 2004	Under behandling	
Synnøve Finden 18.06.04	Saksomkostninger klagesak PU-satser fra 1.4.02	Under behandling	

Klagesaker i markedsreguleringen av melk

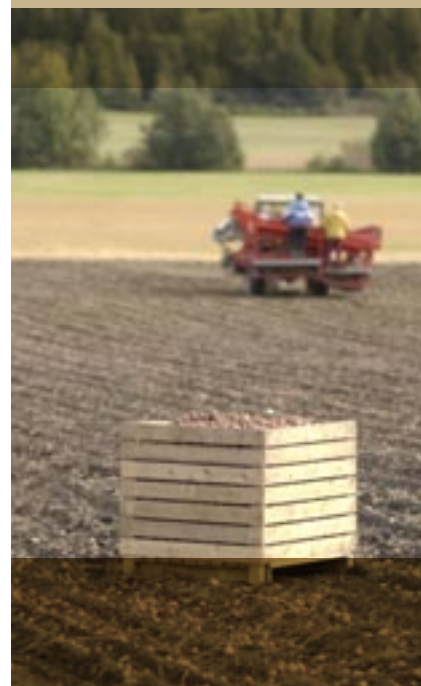
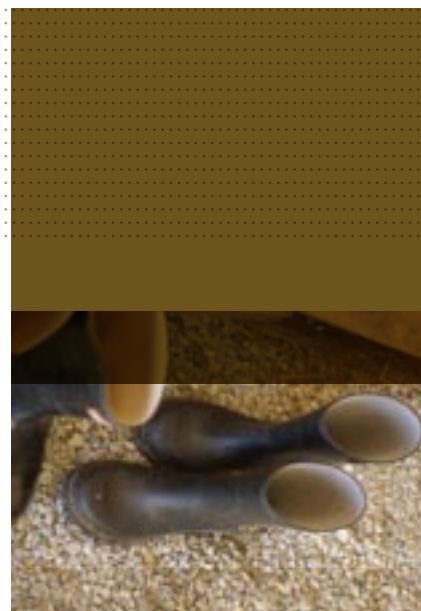
Markedsreguleringen av melk (MR) har som formål å sikre produsenter av melk stabil avsetning og stabile priser i tråd med jordbruksavtalens bestemmelser. Samtidig skal den sikre en stabil forsyning av varer i alle markeder til en tilnærmet lik pris. Markedsreguleringen utøves gjennom ulike tiltak i markedet, og finansieres over omsetningsavgiften for melk. Tiltakene administreres av Omsetningsrådet (OR), hvor Statens landbruksforvaltning har sekretariatsfunksjon.

Klager og klagedato	Klagen gjelder	Behandling i AU, OR eller SLF	Merknader
Synnøve Finden 30.04.02	ORs vedtak av 26.10.01 om om-gjøring av vedtak om overkompensasjon til Tine for tap ifm regulerings-eksport av hvitost for perioden 1.7.97 – 30.6.00	Klagen ikke tatt til følge og oversendt LMD 30.04.04	Til behandling
Synnøve Finden 26.11.03	ORs vedtak av 21.10.03 om dekning av SFs tap ved eksport av ost av smeltekvallitet	Klagen ikke tatt til følge og oversendt LMD 13.01.04	Til behandling

Klagesaker på søknader om midler til økologisk landbruk

SLF skal tilrettelegge for utvikling av økologisk landbruk og omsetning av økologiske landbruksprodukter blant annet gjennom forvaltning av midler bevilget over jordbruksavtalen. For 2005 ble det inklusive engangstiltak bevilget totalt 128,7 mill. kroner til økologisk landbruk over jordbruksavtalen.

Klager og klagedato	Klagen gjelder	SLFs behandling
Bastian Hoffman 1430 AS 11.07.2005	Avslag på søknad om tilskudd	Klagen ikke tatt til følge og oversendt LMD 21.07.2005
Fatland AS 5588 Ølen 15.07.2005	Avslag på søknad om tilskudd	Klagen ikke tatt til følge og oversendt LMD 21.07.2005
Fylkesmannen i Nordland 8002 Bodø 22.02.2005	Klage på tildelt beløp	Klagen ikke tatt til følge og oversendt LMD 17.03.2005
Coop Norge AS 0915 Oslo 08.07.2005	Avslag på søknad om tilskudd	Klagen ikke tatt til følge og oversendt LMD 21.07.2005
Tromsø og omegn forsøksring 9267 Tromsø 30.03.2005	Avslag på søknad om tilskudd	Klagen ikke tatt til følge og oversendt LMD 27.04.2005
Solør-Odal Forsøksring 2216 Roverud 18.03.2005	Avslag på søknad om tilskudd	Klagen ikke tatt til følge og oversendt LMD 19.04.2005

Klagesaker innen forskning – Fondsstyret og Avtalestyret

Det er tre hovedfinansierer av forskning og utvikling (FoU) innen LMDs område. Fondet for forskningsavgift på landbruksprodukter, Forskningsmidler over jordbruksavtalen og Norges forskningsråd. Sekretariatet for de to førstnevnte ligger i Statens landbruksforvaltning.

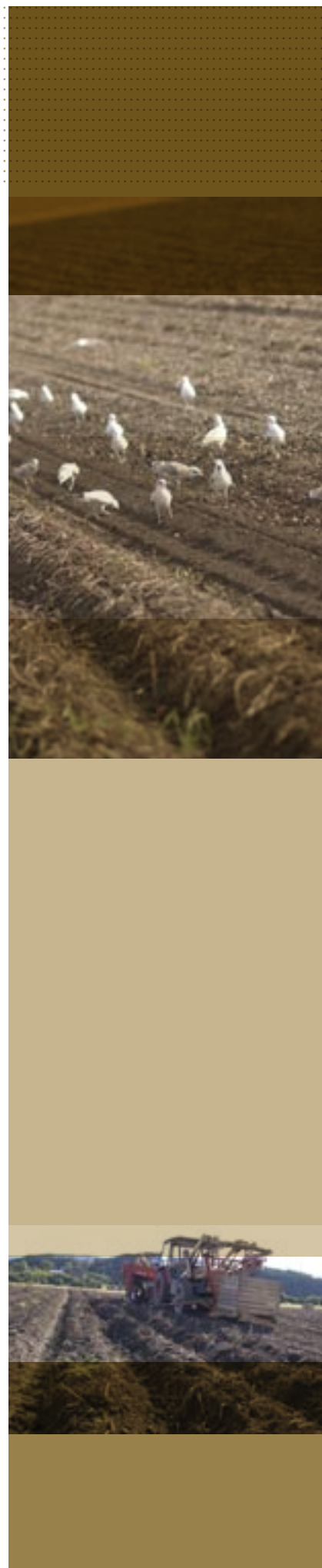
I tillegg gir Innovasjon Norge midler til utviklingsprosjekter. Også over faglige tiltak under Omsetningsrådet avsettes noe midler til FoU.

Klager, klagedato	Klagen gjelder	Styrenes behandling	Merknader
Veterinærinstituttet, 11.02.2005	Prosjektsøknad om trygg mat. Avslag på prosjektmidler	Klagen tatt til følge 02.05.2005	
Jordforsk, 21.02.2005	Prosjektsøknad om vurdering av kalk- og gjødslingsbehov. Avslag på prosjektmidler	Klagen ikke tatt til følge og oversendt LMD 25.05.2005	LMD opprettholder avslaget i brev datert 24.06.2005
Jordforsk, 22.02.2005	Prosjektsøknad om gjødsel basert på kjøttbeinmjøl og aske. Avslag på prosjektmidler	Klagen ikke tatt til følge og oversendt LMD 25.05.2005	LMD opprettholder avslaget i brev 24.06.2005
Universitet for miljø- og biovitenskap, 25.02.2005	Prosjektsøknad om produksjon av spesialoster. Avslag på prosjektmidler	Klagen ikke tatt til følge og oversendt LMD 25.05.2005	LMD opprettholder avslaget i brev datert 06.07.2005

Ankenemnda for Statens naturskadefond – Klagesaker 2005 – klager på vedtak i fondsstyret

I 2005 behandlet Ankenemnda 26 klager på vedtak i styret for Statens naturskadefond. Tidligere år: 2004: 25 klager, 2003: 20 klager, 2002: 69 klager, 2001: 24 klager

Resultat av behandling, antall saker					
Skadeårsak	Klagetema	Medhold	ikke medhold	Delvis medhold	Merknad
Flom	Konstruksjon		1		
Flom	Merkostnader		3		
Flom	Meldefrist		2		
Flom	Off. grunn		2		
Flom	Flere eiere		1		
Flom	Privat/off			1	
Flom	Rigg/admin.				Tilbakesendt styret, 3
Flom/storm	Kan forsikres	3			
Flom/nedbør	Skadeårsak	4			
Flom/nedbør	Bill.erstatning	4			
Flom/skred	Flere hendelser	2			

Ankenemnda for Statens naturskadefond – Klagesaker 2005 – klager på vedtak i forsikringssaker

I 2005 behandlet Ankenemnda 39 klager på forsikringsselskapenes avgjørelser i naturskadesaker. Tidligere år: 2004: 26 klager, 2003: 24 klager, 2002: 36 klager, 2001: 63 klager

Resultat av behandling, antall saker					
Skadeårsak	Klagetema	Medhold	Ikke medhold	Avvist	Merknad
Storm	Konstruksjon		21		
Storm/vind	Skadeårsak	4	3		
Flom	Forsikr.dekning			2	
Storm	Taksering			2	
Utvasking	Skadeårsak		2		
Storm	Indirekte skade (\$4)		1		
Jordskjelv	Skadeårsak		1		
Flom			3		

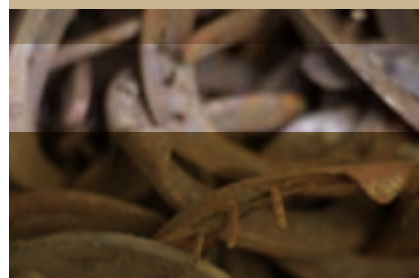
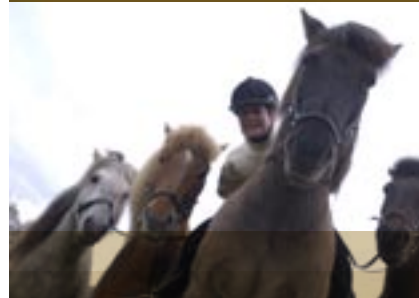
Klager til sivilombudsmannen og rettssaker

Forvaltningsvedtak kan klages inn for Sivilombudsmannen. Ingen nye saker i 2005. Ankenemnda vurderte en sak fra 2004 på nytt i 2005. Saken gjaldt skade et tre gjorde som følge av at storm blåste det ned. Ankenemnda anså skaden som indirekte, og ikke berettiget erstatning. Ankenemnda opprettholdt sitt vedtak (indirekte skade etter § 4 i naturskadeloven)

Klage- og dispensasjonssaker som er behandlet av SLF

Tabellen under viser en oversikt over antall klage- og dispensasjonssaker som er behandlet i SLF i 2005. Oversikten viser antall behandlede klage- og dispensasjonssaker både for ordninger der SLF er førsteinstans og for ordninger der SLF er klageinstans for vedtak fattet av Fylkesmannen.

Ordning	Antall saker				
	Dispensasjon			Klage	
	Innvilget	Delvis innvilget	Avslått	Innvilget	Avslått
Ny forskrift om produksjonstilskudd i jordbruket	-	-	-	6	13
Tilskudd til avløsning ved ferie og fritid	-	1	1	2	-
Tilskudd til avløsning ved sykdom	-	-	1	1	5
Tilskudd til landbruksvikarvirksomhet	-	-	-	-	-
Administrasjonstilskudd til avløserlag	-	-	-	-	-
Tidligpensjonsordningen for jordbrukere	-	-	-	-	10
Klagesaker EVL (styrebehandlet)	-	-	-	-	2
Klagesaker KIL (styrebehandlet)	-	-	-	-	-
Fylkesvise BU-midler					
- Praktikantordningen	-	-	-	-	5
- Andre BU-saker	-	-	-	-	9
Pristilskudd til melkeproduksjon	-	-	1	-	-
Pristilskudd til kjøttproduksjon	-	-	2	-	-
Distrikts- og kvalitetstilskudd i grøntsektoren	-	-	-	-	1

Ordning	Antall saker				
	Dispensasjon			Klage	
	Innvilget	Delvis innvilget	Avslått	Innvilget	Avslått
Distriktstilskudd til potetproduksjon i Nord-Norge	1	-	-	-	-
Tilskudd til fruktlager	1	-	1	1	-
Omstillingsstøtte til slakteri	-	-	-	-	-
Tilskudd til Norsk ull	-	-	-	-	-
Husdyrkonsesjon	-	-	-	1 helt innvilget	7
Kvotordningen for melk	73	1	162	16	54

Klage- og dispensasjonssaker behandlet av fylkesmannsembetene

Tabellen under viser en oversikt over antall klage- og dispensasjonssaker fordelt på ordning, som er behandlet hos fylkesmannsembetene i 2005.

Ordning	Antall saker				
	Dispensasjon			Klage	
	Innvilget	Delvis	Avslått	Innvilget	Avslått
Generell forskrift om produksjonstilskudd i landbruket	596	18	53	115	64
Tilskudd til husdyr	-	-	-	213	-
Areal- og kulturlandskapstilskudd	-	-	-	48	1
Tilskudd til dyrking av fôr i fjellet	-	-	-	1	-
Driftsvansketilskudd for brattlendte bruk	-	-	-	10	-
Tilskudd til seterdrift med melkeproduksjon	-	-	-	-	-
Tilskudd til dyr på utmarksbeite	-	-	-	26	-
Tilskudd til grønt- og poteproduksjon	-	-	-	-	-
Omleggingstilskudd til økologisk landbruk	-	-	-	11	-
Arealtilskudd til økologisk landbruk	-	-	-	17	-
Tilskudd til bevaringsverdige storferaser	-	-	-	8	-
Tilskudd til endret jordarbeiding	-	-	-	33	-
Tilskudd til avløsning ved ferie og fritid	3	-	3	138	8
Tilskudd til samdrifter	93	-	-	-	-
Tilskudd til avløsning ved sykdom	231	-	15	3	3
Tilskudd til landbruksvikarvirksomhet	-	-	-	-	-
Tilskudd til forsøksringer	-	-	-	-	-
Administrasjonstilskudd til avløserlag	-	-	-	-	-
Forskrift for gjødslingsplanlegging	-	-	-	-	-
Forskrift om husdyrgjødsel	-	-	-	-	-
Tidligpensjonsordningen for jordbrukere	-	-	-	2	11

Statens landbruksforvaltning

Postadresse: Postboks 8140 Dep,

NO-0033 Oslo, Norway

Besøksadresse: Stortingsgt. 28

Telefon: +47 24 13 10 00,

Telefaks: +47 24 13 10 05,

E-post: postmottak@slf.dep.no

Web: www.slf.dep.no

